

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 89

Simbătă 31 martie 1973

16 pagini — 1 leu

Cum este și cum ar trebui să fie admiterea în facultate

Există o unanimitate de păreri ca actualul sistem de admitere în majoritatea facultăților (litere, filozofie, drept, medicină, științe exacte, comerț etc.), generează o serie de aspecte negative, îngrijorătoare prin proporțiile și consecințele lor sociale.

Prin sondarea volumului de cunoștințe ca unic criteriu de selecție, ele favorizează promovarea celor „dopați” cu noțiuni superioare programelor analitice, a mediocrității grifului a candidaților care cu 3—4 ani înainte își pregătesc protezele intelectuale cu ajutorul unei armate de meditari. Cu toată aparența de obiectivitate și asigurare a corectitudinii, sistemul cu „bilețele” (abandonat în mai toate țările avansate) lasă o poartă larg deschisă hazardului și subiectivismului în apreciere, provocând uneori de însuși gradul inegal de dificultate al problemelor conținute în bilețele. Acest sistem reliefează, de asemenea, inechitabila competiție dintre marile centre universitare și orașele de provincie, ai căror reprezentanți valoroși nu se bucură din plin nici de un climat și nici de o asistență competentă la nivelul supraliceal al cerințelor concursului. În sfârșit, goana după o cit mai intensă pregătire la obiectele de concurs duce în ultimul an școlar la neglijarea celorlalte obiecte, la absențe masive, la desconsiderarea examenului de bacalaureat, devenit în actualele condiții de susținere și, mai ales, de finalizare a diplomei aproape o formalitate.

Introducerea unor paleative cum ar fi organizarea unor cursuri de pregătire pe lângă facultăți nu soluționează problema: prezența lor acuză din plin recunoașterea incapacității elevilor de a se pregăti singuri tocmai din cauza cerințelor neconcordanțe ale facultății și liceelor și servesc prea puțin celor de la sate sau din orașele îndepărtate care nu le frecventează decât în proporție de 20—25%. Aceste cursuri, care cheltuiesc și foarte materiale și energii spirituale, ar putea foarte bine lipsi dacă optica examenelor ar fi corectată, modernizată. Am putea amăgii, de asemenea, că libertatea înscrierii la orice facultate pe baza diplomei de bacalaureat intră în conflict și anulează* intensa propagandă în favoarea intrării în producție a absolvenților de liceu. Nu e de mirare că sondajele televiziunii în rândul elevilor din clasa a XII-a indică o orientare către producție numai în măsura în care subiecții au epuizat toate șansele examenelor de admitere în facultate. Așa se ajunge la paradoxala situație a unor concursuri care înfrunesc 15, 20 până și 30 de candidați pe un loc și care obligă diferitele comisii la un volum enorm de muncă și la erori omenești, generatoare de contestații și nemulțumiri.

Desigur, există soluții pentru remedierea acestor grave deficiențe, acuzate de toată lumea și pentru eliminarea cărora încă nu s-a întreprins nimic.

Personal, cred că este necesar să se reglementeze înscrierea la facultățile unde nu se cer probe de aptitudini. Pentru a fi admiși la concurs, candidații trebuie să prezinte trei acte: diploma de bacalaureat (consemnând note minime de 8 la obiectele de profil) universitar, recomandarea școlii (bazată pe performanțele concrete școlare și palmaresul extrașcolar în domeniul respectiv: premii la olimpiade, activitate literară, publicistică etc.) și avizul de orientare al psihologului

școlar de pe lângă cabinetele de orientare profesională (care ar trebui să existe în fiecare oraș mai mic sau pe centre de școli în orașele mai mari), pe baza unor teste ale căror concluzii diminuează considerabil coeficientul de eroare și deci de insucces profesional.

În ce privește examenul propriuzis, el trebuie să țină seama de două obiective principale: aprecierea gândirii, sensibilității, imaginației candidatului și detectarea aptitudinilor,

Prof. TUDOR OPRIS
Liceul „Gh. Lazăr”, București

(Continuare în pag. a 2-a)

ÎN ACEST NUMĂR

80 de ani de la
crearea partidului
politic al clasei muncitoare
din România

În atelierul de electrotehnică al Liceului „Liviu Rebreanu” din Bistrița

Tableta săptămânii

2. foarte des, unii oameni lecturează. Oare pentru că au uitat să citească?

3. cei care nu mai știu să atragă atenția, se resemnează să atenționeze.

4. în tinerețea mea, casele vechi se dărâmau, astăzi se demolează, ș.a.m.d.

Există o comisie de cultivarea limbii. Pe lângă Academia. Există și o revistă: „Limba noastră”. Sînt semne, semne bune.

Activitatea acestor organisme este laudabilă. Dar pătrunde ea pretutindeni acolo unde trebuie să pătrundă, în scrisul din cărți, din reviste și din gazete, în redactarea afișelor, în tot ceea ce contribuie la răspîndirea invențiilor verbale, a greșelilor de limbă, în masa mare a cetățenilor?

Există comitete cetățenești pentru păstrarea curățeniei străzilor. De ce n-ar exista astfel de comitete, formate de iubitori competenți ai limbii, care să vegheze la păstrarea purității acesteia? Este o datorie patriotică a tuturor, în particular a profesorilor (și nu numai a celor de limba română, căci limba noastră și a părinților noștri trebuie vorbită corect în orice împrejurare) să apere bunul cel mai de preț al nostru, cartea de vizită a individualității noastre în fața celorlalte popoare.

Limba, din care un Eminescu, un Arghezi, un Coșbuc, un Ion Barbu, un Blaga au scos mărgăritare neprețuite, merită respectul nostru dacă voim să meritem admirația celorlalți.

Liviu Rebreanu

Bunul cel mai de preț

A apărut odată, de mult, o limbă cu hrisov din vechime, rezistentă ca granitul, cristalină ca apele izvoarelor de munte, luminoasă și clară ca zilele însorite ale iernii. Nici un asalt din afară nu a reușit, de-a lungul secolelor, să-i schimbe înfățișarea, iar timpul a cizelat-o, ca pe cea mai scumpă piatră, transformînd-o din limba domoală a vechilor cronicari și povestitori la gura vetrei, în limba zilelor noastre. Cu ajutorul cîntăreților anonimi și al celor care le-au împrumutat spre gloria lor, versul și muzica. Cuvintele străine care, într-un secol sau altul, s-au agățat ca spini de limba noastră, au stat cîț au stat pînă s-au uscat și au picat. Iar limba a rămas curată, ca mai înainte, curată ca limba făranelor, care — ea — neîntinată a rămas.

Cele mai periculoase asalturi la făptura sa s-au dat, așa cum știm de la Grigore Alexandrescu, dinlăuntru. Dar iubitori ai limbii au vegheat cu autoritate și au intervenit energic întru apărarea ei. Să ne amintim de Titu Maiorescu și de lupta sa împotriva „Beției de cuvinte”. Am trecut cu succes și prin această încercare.

Dar lată că o nouă beție de cuvinte ne bîntuie de citva timp. Există o întrecere frenetică în inventarea de cuvinte noi, nu din necesitatea exprimării unor idei sau concepte noi, ci din motive complexe pe care nu le voi analiza aici. Prefer să dau cîteva exemple. Astfel:

1. cei mai mulți oameni vizionează. Ce-i împiedică să vadă?

ACCENTE

CRONICĂ

Vineri, 6 aprilie a.e., ora 8,30 va avea loc la Casa universitarilor din București Plenara Comitetului Ununii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură.

Pe cine selectează concursul?

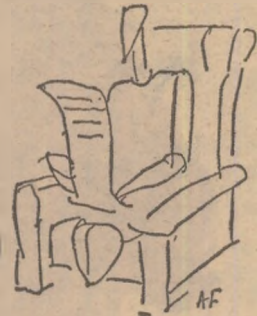
Forma actuală de desfășurare a concursului pentru ocuparea diferitelor posturi și catedre didactice existente la școlile din mediul urban vizează numai o latură a pregătirii profesionale a candidatului: cantitatea de informații acumulate în specialitatea respectivă. Nu se ține seama și de cealaltă latură, tot atât de importantă, și anume de pregătirea metodică a cadrului didactic. Aceasta nu este numai o latură de informare (dimpotrivă de formare!) științifică a elevilor, ci trebuie să fie un fin și pasionat pedagog, un cunoscător al celor mai diverse tehnologii didactice. Concursul reflectă această pregătire multilaterală a candidatului? Credem că nu. Numai criteriul informațional, al cunoștințelor de strictă specialitate, este insuficient în aprecierea gradului de pregătire a cadrelor didactice prezentate la concurs.

NICOLAE BARNĂU
director, Școala generală
Sofronea, jud. Arad

Olimpiada de matematică, etapa locală

Recent a avut loc Olimpiada de matematică, etapa locală. O sta-

tistică a tuturor elevilor premiați la această fază a olimpiadei ar fi prematură și nesemnificativă. Urmărind însă, an de an, rezultatele olimpiadei ne reține atenția numărul mare de elevi premiați de la Liceul „Mihai Viteazul” din Capitală. Nume ca Ștefan Ralescu, Nicolae Burcea, Victor Pătrăngaru, Eugen Pavel —

foști elevi ai acestui liceu și actualmente studenți la facultățile cu profil matematic — se înscriu printre premiații fazei finale a olimpiadelor din anii anteriori. Și, pentru ca tradiția să nu fie dezmințită nici în acest an, dintre cei 38 de elevi din sectorul 3 din Capitală care au fost premiați la faza locală a olimpiadei, 21 sînt de la Liceul „Mihai Viteazul”. Am stat de vorbă cu profesorul Ion Ilie, din a cărui clasă specială de matematică fac parte cei 21 de elevi premiați.

„Rezultatele la olimpiadă depind desigur de cei doi factori: profesor și elev, ne spune interlocutorul nostru. Rolul hotărîtor în obținerea unor rezultate deosebite îl are, neîndoielnic, profesorul. Acesta îi formează elevului acea gândire matematică care-l face capabil să stăpînească foarte bine niște noțiuni de logică. Elevului nu-i mai este suficientă abilitatea în calcul, actualele con-

cursuri îl pun pe acesta în situația să demonstreze niște propoziții matematice foarte subtile. Important este ca profesorul să vegheze permanent ca în pregătirea elevului să nu se creeze niște lacune și în plus să-l înarmeze pe acesta cu niște cunoștințe temeinice. De asemenea, profesorul va rezolva cu elevii problemele de la concursurile anterioare, le va face cunoscută orientarea Societății de matematică, îl va stimula în activitatea de creație, în cea publicistică. Și, bineînțeles, înainte de toate îi va obișnui cu un studiu individual consecvent și intens.”

Picturi pe sticlă ale elevilor

La Ateneul tineretului din Capitală s-a deschis o expoziție deosebit de interesantă, atît prin tematică cît și prin mijloacele de expresie folosite.

Membrii cercului de desen de la Casa pionierilor din Calafat expun 28 de picturi pe sticlă inspirate din baladele populare locale „balade unice, păstrate

doar în această «buclă» a Dunării, vatră de obiceiuri și tradiții pierdute în alte colțuri ale țării” (cum scrie Romu-

lus Vulcănescu, în cale-tul de impresii). Expun pionierii Lelia Croitoru, Lidia Nistor, Elena Voinic, Elena Drinceanu, Otilia Butoi, Marcela Leoveanu, Angela Mitran, Eugen Chisar, Elena Ciuciuc, Aurelia Goagara, Rodica Lăpădat, Gilberg Sirbu și Ana Toma. Picturile, inspirate din baladele vest dunărene (culese chiar de membrii Casei pionierilor din Calafat): „Andreiaș”, „Andrei și Fira”, „Fata turcului”, „Florea Ciocoiu”, „Miu Haiducu”, „Nunta haiducului”, „În satu din vale”, „Toma Tomoiș” și „Zmeul”, amintesc fapte din tre-

cut, păstrate în memoria poporului. Ele nasc în sufletul pionierilor artiști ecouri lirice și sînt exprimate prin îmbinarea elementelor terestre cu cele celeste: flori și stele, prin antropomorfizarea elementelor naturii (luna devine o fată frumoasă), prin eleganța figurilor și gesturilor și prin „cîntecul” culorilor.

Fiecare lucrare expusă este în felul său o viziune cosmică, cum de altfel se petrec lucrurile și în multe dintre baladele noastre populare.

Merită felicitării autorii exponatelor, ca și profesoara Letiția Șterian, care l-a îndrumat pe elevi.

Prof. dr.
ALEX. TOHĂNEANU

Cum este și cum ar trebui să fie admiterea în facultate

(Urmare din pag. 1)

nota acordată avînd un caracter global, adică subsumînd aprecierea cuantumului de cunoștințe, a capacității de înțelegere conștientă, de asociere și aplicare a cunoștințelor și a calităților aptitudinilor pentru facultatea respectivă (unui economist i se cer alte aptitudini decît unui medic, profesor, ori cercetător științific). La confluența acestor trei factori (pregătire, inteligență creatoare, vocație), putem construi aprecierea obiectivă a candidatului al cărui loc în facultate nu trebuie să fie motivat de volumul de cunoștințe (care se acumulează progresiv de-a lungul întregii vieți și se reciclează periodic, prin depășirea multora din ele), ci de capacitatea de gândire activă, de acei parametri psihici solicitați de specificul respectivei munci intelectuale care garantează succesul profesional, deci randamentul social superior al posesorului de diplomă la locul de producție.

Aceste cerințe moderne impun — după părerea mea — modificarea fundamentală a actualului sistem de examinare, o reprofilare atît a probelor scrise, cît și a celor orale.

Probele scrise ar trebui să cuprindă subiecte de sinteză la disciplinele umaniste sau aplicative în domeniul științelor pozitive care să solicite nu memoria candidatului, ci posibilitatea lui de a raționa, de a-și exprima personalitatea, de a-și pune cultura și imaginația în serviciul unor probleme concrete ale societății noastre și ale omului contemporan. Deci, nu „sistemul nervos” la medicină (care poate fi „tocit” din diferite tratate), ci „Care sînt condițiile de apărare ale organismului uman în condițiile de stress contemporan”, nu „Rolul ARN și ADN” sau „Evoluția aparatului digestiv în seria nevertebratelor” la facultatea de biologie (subiecte pregătite anticipat), ci „Ce s-ar putea întîmpla cu Terra dacă i s-ar distruge stratul vegetal al biosferei”, nu „Satul românesc în opera lui Rebreanu” (prilej de a pune cap la cap citate critice de autoritate), ci analiza unei poezii moderne, nestudiate, care ar putea pune în valoare sensibilitatea, intuiția, cultura estetică a candidatului de la filologie.

Examenul oral cu bilețele de loterie ar trebui înlocuit cu discuții colocviale de cel puțin o jumătate de oră (lucru posibil ținînd seama că prin reglementarea înscrierilor se va pune capăt fluxului diluvial al candidaților). Astfel de discuții vor constitui un dialog deschis, apropiat, afectiv, între un candidat care progresiv își pierde emotivitatea și un profesor mobil care se străduiește să radiografieze cît mai profund pe viitorul său student și colaborator.

Sînt absolut convins că prin aplicarea corecțiilor de mai sus, grefate pe onestitatea morală și simțul de răspundere al tuturor factorilor care dau drumul spre facultate și primesc la facultate pe absolvenții liceelor, aceste deficiențe vor fi înlăturate.

PRO ȘI CONTRA

Cel puțin două zile

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, punînd în fața școlii o serie de sarcini concrete pentru educarea și pregătirea tineretului, ne obligă să ne regîndim activitatea și să-i imprimăm o eficiență educativă maximă. Există încă posibilități nevalorificate. Mă gîndesc, bunăoară, la orele puse la dispoziția învățătorilor, la toate disciplinele. Desigur, există colegi care se străduiesc să le folosească în mod eit mai judicios, cu eficiență. Cazurile cu rezultate bune sînt rare însă,

trebuie să recunoaștem. Mai degrabă putem vorbi de o ineficiență în întrebunțarea lor, ceea ce nu-i deloc îmbucurător și nici recomandabil, dacă ne gîndim că, adunate, acestea formează anual o sumă de peste cincizeci de ore. Sper că sînt în asentimentul multor colegi dacă propun ca o parte din fondul de timp pus la dispoziția lor prin aceste ore să fie folosit pentru organizarea drumețiilor și excursiilor, cel puțin două zile pe trimestru. Actualele reglementări nu permit cumularea orelor și folosirea lor în acest sens, dar reglementările pot fi îmbunătățite pe linia cerințelor majore.

Mi se poate spune, de exemplu, că drumețiile și excursiile să se facă duminică și în vacanțe. Nu sînt împotriva organizării lor oricînd se ivește un prilej favorabil. Dar nu pot să nu arăt unele inconveniente reale. Duminica, autocarele O.N.T. sînt mult solicitate de felurite organizații, chiar de turiști străini, și pentru școli se aprobă mai greu. Apoi șoselele sînt mult aglomerate și, făcînd abstracție de procentul ridicat de pericolozitate — care, totuși, nu e de ignorat — inconvenientul este că se pierde mult timp pe drum. Obiectivele de vizitat sînt „luate cu asalt” de către vizitatorii adulți, se așteaptă mult la intrare și ghizii dau explicații zorite, iar copiii nu pot căpăta în condiții multumitoare cunoștințele care îi interesează. Ca să nu mai vorbim de un alt aspect obiectiv: dorința legitimă a părinților de a rămîne cu fiii lor

o zi întreagă, măcar o dată pe săptămînă, duminică.

Desigur, cele semnalate mai sus vizează mai mult cadrul urban, dar își au corespondențe de netăgăduit și în mediul rural.

La excursiile organizate în cadrul fondului de „ore la dispoziție”, în timpul săptămînii (zile lucrătoare), participarea ar fi aproape totală și, dacă mijloacele de transport achiziționate ar avea suficientă capacitate, ar putea participa și clase paralele. Învățătorul s-ar adresa nestingherit, în acest caz, copiilor cu același nivel de cunoștințe.

Scopul ieșirilor nu trebuie limitat numai la un aspect îngust, de divertisment, ci va viza o arie cuprinzătoare, în centrul necesităților instructiv-educative. Prin organizarea de activități care să necesite o zi întreagă, programul de învățămînt, nu numai că n-ar fi păgubit, dar ar câștiga în mod neîndoielnic. Evadînd dintre cei patru pereți ai clasei, îndrumați de un dascăl priceput, copiii — oamenii de mîine ai țării — vor vibra altfel în mijlocul frumuseților naturii, vor admira marile construcții ale patriei.

Un câștig principal este și fortificarea fizică, pentru că asemenea excursii permit organizarea unor jocuri în aer liber, într-un cadru înmiresmat și pitoresc, cu influențe favorabile asupra organismului.

Inv. IRINA FULGEANU
Școala generală nr. 178, București

FORUMUL studentilor comunisti

La sfirşitul săptămânii trecute, în Palatul Marii Adunări Naţionale, studenţimea noastră s-a întrunit în cel mai larg şi mai democratic forum al său: cea de a IX-a Conferinţă a Uniunii asociaţiilor studenţilor comunisti din România. Timp de două zile, reprezentanţii cei mai autorizaţi ai tineretului nostru studios au dezbătut, într-un înalt spirit civic, cu pasiune tinerescă, combativitate şi intransigenţă revoluţionară, pătrunşi de responsabilitate deplină pentru sarcinile care miine le vor reveni în diferite domenii de activitate, probleme specifice lor, intelectualităţii noastre socialiste, tineretului, ţării în întregime. Conştiinţă de responsabilitate sa faţă de destinele patriei, cu un sentiment acut al datoriei de onoare pe care o are faţă de Partidul Comunist, faţă de clasa muncitoare, faţă de poporul din care face parte, studenţimea comunistă românească, şi-a exprimat cu fermitate angajamentul ei solemn de a munci nepreocupat pentru a acumula acum, în perioada studiilor, cunoştinţele de care patria are nevoie, de a fi la înălţimea încrederii şi afecţiunii cu care este înconjurată de toată suflarea acestei ţări. Lucrările conferinţei — şi Cuvîntarea secretarului general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat ca fiind o cerinţă fundamentală pe care partidul şi societatea noastră o au faţă de şcoala de toate gradele — au avut ca preocupare centrală integrarea organică a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. Nici nu se poate concepe astăzi, de altfel, în nici o parte a globului, un învă-

ţămînt rupt de nevoile prezente şi de perspectivă ale colectivităţii a cărei emanaţie este în ultima analiză, un învăţămînt care să nu răspundă cu soluţii eficiente şi operative la nevoile societăţii.

Maturitatea politică şi ideologică a tineretului nostru studios au fost evidenţiate de modul responsabil în care au fost abordate problemele pregătirii sale profesionale şi integrării în viaţa social-economică şi politică a României, de modul în care a înţeles să răspundă prin fapte sarcinilor actuale şi de perspectivă ale României socialiste.

Preocupată să-şi sporească contribuţia la progresul general al ţării încă din anii de studiu, studenţimea noastră comunistă a discutat cu aceeaşi seriozitate şi angajare socială şi participarea ei la munca tehnico-ştiinţifică, prin sporirea eficienţei economice a temelor ştiinţifice contractate cu diferiţi parteneri. „Tineretul, studenţii trebuie să-şi sporească exigenţa faţă de ei înşişi, muncind cu sîrguinţă pentru însuşirea a tot ce este mai valoros, mai înaintat în tehnica şi ştiinţa contemporană, pentru a se pregăti temeinic şi a putea astfel aduce miine o contribuţie tot mai activă în toate domeniile de activitate la progresul României socialiste, la ridicarea nivelului de civilizaţie şi bunăstare al întregului nostru popor“, a spus în cuvîntarea rostită cu acest prilej tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Este un îndemn mobilizator, care constituie un vast program de muncă pentru cea mai tinăra generaţie de intelectuali a României socialiste.

DIMITRIE CANTEMIR — eruditul

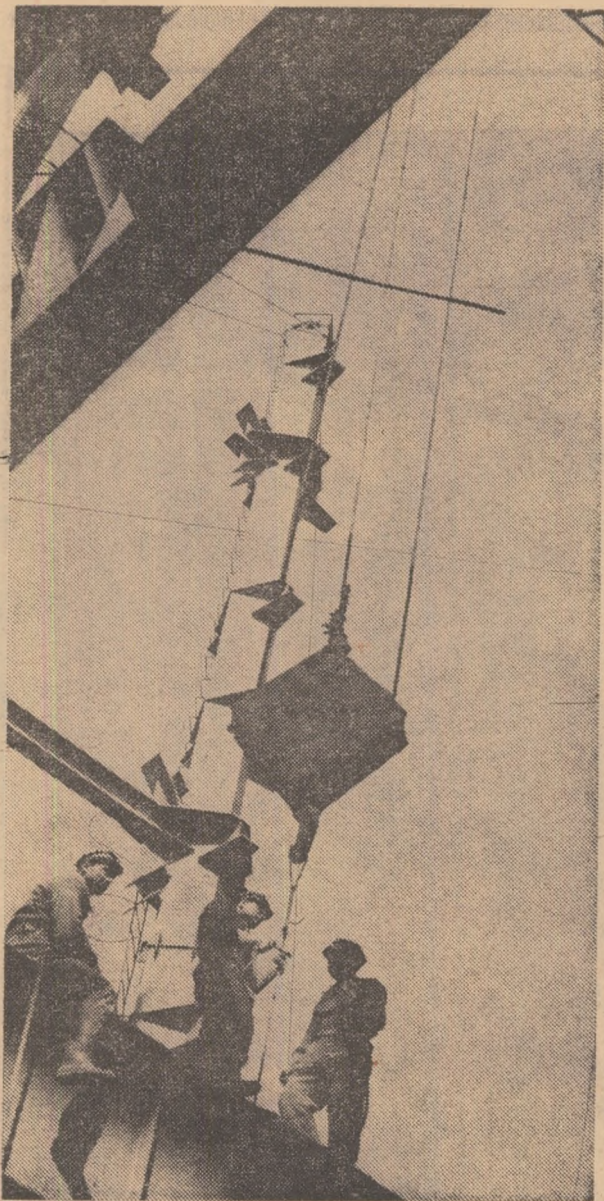
Personalitatea complexă, erudit de valoare universală, minte strălucită, Dimitrie Cantemir — de la a cărui naştere se implinesc 300 de ani, iar de la a cărui moarte, 250 de ani — se afirmă prestigios în perspectiva istoriei ca unul dintre cei mai de seamă fii ai poporului român dăruitori culturii umanităţii. Acest domnitor, care se trăgea însă dintr-un neam de răzeş din părţile Fălciului, „crescut între cărţi înţelepte“ — aşa cum scria despre el N. Iorga — a fost un remarcabil umanist şi, totodată, un om activ, trăind intens zbuciumata sa existenţă. Cărturar neîntrecut în vremea sa, Cantemir a văzut în cultură şi îndeosebi în istorie nu un lucru rupt de viaţă, rezultatul unor laborioase cercetări în afara realităţii contemporane lui, ci un instrument politic, o armă pusă în slujba ţelurilor pe care le slujea şi a poporului român, căruia îi aparţinea. Bucurîndu-se de o pregătire similiară oricărui cărturar al vremii sale din ţările mai înaintate ale Europei, dar unind la aceasta o profundă şi multilaterală cunoaştere a orientalisticii, o informare largă şi cuprinzătoare a problemelor de ideologie şi de practică ale lumii ruse, în care a vieţuit în ultima parte a vieţii, şi, mai ales, înţelegînd unitar şi complex ce înseamnă poporul român şi zona geografică care îi aparţinea, Dimitrie Cantemir apare celui ce zăboveşte asupra lui ca o rară şi aleasă personalitate umană.

Cunoscînd limbile clasice — latina şi greaca, în cea dintîi scriind cea mai mare parte a lucrărilor sale, — care l-au ajutat, de altfel, a da într-un sens mai accentuat cunoştinţelor sale o valoare universală, limbi orientale ca turca, araba şi persana — cîştigate de el în timpul îndelungatei sale şederi la Constantinopol, dar mai ales datorită pasiunii sale pentru studiu — şi limbi curente epocii lui ca franceza, italiana şi rusa, Cantemir a putut aborda cu competenţă domeniile care l-au atras: istoria, filozofia şi teologia, matematica, arhitectura, geografia şi muzica. El a unit cu fidelitatea pe care i-o dădeau inteligenţa şi cultura sa multilaterală, studiul cu necesităţile zilelor lui, căci Dimitrie Cantemir, om politic şi diplomat, a căutat şi a găsit un permanent sprijin în cultură pentru activitatea sa practică. Acest admirator al civilizaţiei clasice a fost totodată un om modern, trăind şi acţionînd cu pasiune şi orientîndu-şi întreaga activitate de cărturar în sensul servirii utilului şi necesarului. Pornind îndeosebi de la studiul filozofic şi teologic, Cantemir a trecut printr-un propriu proces de creştere, de desprindere de misticism, de înţelegere mai largă, pentru a aborda în perioada sa de maturitate îndeosebi teme istorice legate de realităţile vremii lui. El nu s-a ferit niciodată de a se arăta preocupat de o problematică contemporană lui, dimpotrivă, contemporanul l-a atras şi poate că ceea ce a rămas cel mai valoros de la Cantemir sînt tocmai părţile din scrierile lui privind epoca vieţii sale.

Cel ce a fost ales în 1714 membru al Academiei de Ştiinţe de la Berlin, primind astfel, cel dintîi dintre români, confirmarea meritelor sale şi recunoaşterea prestigiului său ştiinţific, a dat cea mai mare importanţă istoriei între preocupările sale ştiinţifice. Contribuţia sa este în această privinţă valoroasă şi deosebită de cea a antecesorilor, dar şi a urmaşilor săi, cronicarii, chiar a celor mai erudiţi. Viziunea sa mai largă, informaţia sa amplă şi, mai ales, spiritul său modern i-au îngăduit să abordeze în alt fel fenomenul istoric, să-l trateze ca primul istoric modern român, să deschidă drum istoriografiei ce avea să vie la mai bine de o jumătate de secol după dispariţia sa, cea reprezentată de Şcoala Ardeleană şi care va fi pusă în mod direct în slujba cauzei naţiunii moderne române născută atunci, în perioada de destrămare a orînduirii feudale, căreia Cantemir nu i-a aparţinut, dar a cărei venire el a prevăzut-o în mod evident. Istoria ieroglifică, pamflet politic dar şi scriere istorică dedicată unei problematice contemporane lui, Istoria creşterii şi descreşterii curţii otomane — lucrare care a cunoscut în secolul XVIII două ediţii engleze, una franceză şi una germană şi care îşi păstrează şi astăzi valoarea în privinţa părţilor referitoare îndeosebi perioadei trăite de Cantemir, care a oprit lucrarea sa chiar în anul 1711, ori Descrierea Moldovei, lucrare cu caracter complex dar totuşi predominant istoric, comandată fostului domnitor de Academia de la Berlin, ne dau o imagine a capacităţii sale de a aborda fenomenul istoric, a resurselor sale intelectuale. Viaţa lui Cantemir ori Evenimentele Cantacuzinilor şi ale Brincovenilor, deşi scrise, ca şi Istoria ieroglifică, în slujba intereselor politice ale lui Cantemir, ni-l dezvăluie, de asemenea, şi pe istoric, pentru ca acesta să apară apoi plenar, ca istoric al poporului român, în Hronicul vechimii moldovlahilor, operă de erudiţie, în care sînt citaţi 154 de autori şi căreia fostul domnitor i-a dedicat ultima jumătate de deceniu din frămîntata sa viaţă. De data aceasta, Cantemir nu mai apără interesele sale sau ale dinastiei pe care nădăjduse s-o formeze, de data aceasta nu mai apără Moldova, pe care ar fi vrut s-o vadă liberă şi strălucitoare, ci el scrie ca istoric al întregului popor român, ca exponent al unor năzuinţe încă incipiente, dar care, pe temeiurile puse de el, vor fi duse mai departe de generaţiile următoare, care vor prelua numeroase din ideile sale, dar şi din erudita sa informaţie.

Istoric militant, om de o largă viziune în spaţiu şi în timp, cărturar român, Dimitrie Cantemir se impune peste veac, cinstirii şi respectului, el ridicînd prin pilda vieţii şi operei sale însăşi poporul său la dimensiuni universale, ştiînd, totodată, a-l afirma, a-l face cunoscut şi respectat.

DAN BERINDEI

In atenţia fotografilor amatori

Am primit, de curînd, la redacţie, un set de fotografii artistice pe care ni le-a trimis profesorul Ioan Gheţiu din Iaşi. Publicăm, în numărul de faţă, cîteva dintre ele.

Invităm cu acest prilej pe toţi cititorii noştri pasionaţi de arta fotografiei, să ne trimită din realizările lor. Fi- reşte, ne interesează, în special, fotografiile pe teme de educaţie şi învăţămînt.

CONSTRUCTORII

Foto: IOAN GHEŢIU

De la „ce știe” la „ce poate”

Formarea oamenilor de mîine impune realizarea unui învățămînt formativ-educativ în care întrebarea „Ce și cît cunoaște elevul?” se transformă în „Ce poate să facă elevul?” În această perspectivă, chimia școlară trebuie văzută în interacțiunea a trei factori: *obiectivele instructiv-educative ale procesului de predare-învățare; elaborarea conținutului și tehnologiei didactice în lumina obiectivelor stabilite; stabilirea metodelor și instrumentelor de evaluare în funcție de obiective, conținut și tehnologia de predare-asimilare.*

După Bloom, toate obiectivele au fost clasificate în trei domenii: *cognitiv, afectiv și psihomotor.* Obiectivele asupra cărora se concentrează atenția oricărui profesor de știință, în particular a profesorului de chimie, aparțin domeniului cognitiv, care include dobîndirea de cunoștințe și dezvoltarea acelor deprinderi și abilități de a opera cu cunoștințele, de a le aplica. Obiectivele domeniului afectiv sînt legate de dezvoltarea aptitudinilor, capacităților, interesului și aprecierii. Activitățile fizice, de manipulare și motoare aparțin domeniului psihomotor.

Pentru deducerea obiectivelor generale ale procesului de predare-învățare a chimiei, am luat în considerare o cerință majoră a societății noastre: formarea unui om înarmat cu o concepție științifică, materialist-dialectică despre lume, capabil să relaționeze permanent cunoștințele teoretice la sfera problemelor practice, productive, aplicative, capabil să gîndească independent și să creeze.

Dintre obiectivele generale formative, de bază, pentru elevi, fac parte: *înțelegerea chimiei;* pentru aceasta, trebuie ca elevul să înțeleagă *procesul științei* (mijloacele de investigare prin care se achiziționează sistemul de cunoștințe) și *produsele științei* (sistemul de cunoștințe ce rezultă din investigații); *stimularea interesului pentru chimie* (care este determinat de înțelegerea chimiei); *dezvoltarea capacității de operare și operarea în sens creator* cu cunoștințele însușite.

Putem considera ca obiective specifice ale predării chimiei: *înzestrarea elevilor cu un cadru bine încheiat de cunoștințe teoretice generale și formarea de deprinderi practice,* în scopul înțelegerii importanței chimiei în activitățile actuale și viitoare ale omului (pentru cel care nu vor continua studiul chimiei), cît și în scopul pregătirii adevărate (pentru cei care vor continua să o studieze): *formarea și dezvoltarea unei gândiri științifice* proprii chimiei.

Procesul de predare-învățare a chimiei are obiective specifice ei în domeniul cognitiv, afectiv și psihomotor. Stabilirea lor trebuie să se facă după un raționament corespunzător atingerii acestor obiective, adică în funcție de comportamentele pe care le vor manifesta copiii. *Ceea ce trebuie să facă elevul* din punct de vedere cantitativ și calitativ la sfîrșitul studiilor și *condițiile* în care își dovedeste competența constituie *comportamentul final* al elevului.

Stabilirea și exprimarea obiectivelor în termeni de comportament observabil, descriptibil, măsurabil și evaluabil necesită încercări de a descrie procesul de predare-învățare pentru a identifica comportamentele și interacțiunea dintre profesori și elevi, pentru a clarifica și clasifica activitățile din clasă și pentru a cuantifica repetarea variabilelor în procesul amintit. Aceasta presupune o evaluare a procesului de predare a științei chimiei: și ca să poți evalua ceva, trebuie mai întîi să poți să-l descrii precis.

Pentru a înțelege ce este un obiectiv comportamental și ce caracteristici trebuie să aibă, să dăm un exemplu. Un „studiu asupra reacției de combinare” este conținutul unei lecții de chimie la nivelul clasei a VII-a. Acesta nu este un obiectiv. O primă formulare, incompletă, a obiectivului acestei lecții, ar fi: la sfîrșitul lecției elevii să identifice care substanțe se pot combina, să precizeze în ce condiții se pot com-

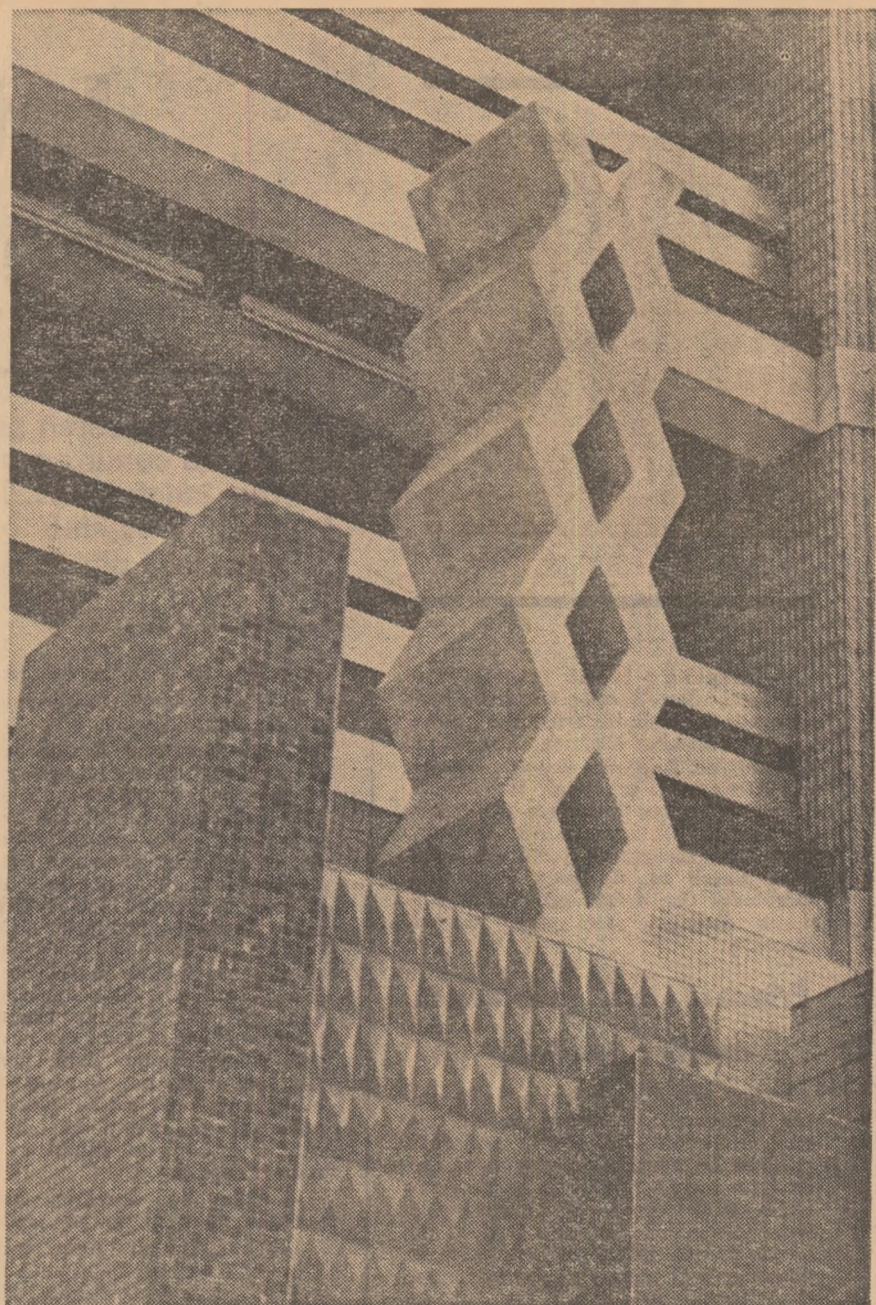
bina și să indice ce rezultă prin combinarea lor.

Determinînd comportamentele care sînt obiectul învățării reacției de combinare, se pune o altă problemă: în ce condiții vor fi observate aceste comportamente (acasă, în laborator, în uzină, sau dacă se referă la substanțele existente în natură sau numai la un grup de substanțe)? Răspunzînd la această întrebare, obiectivul formulat va fi ceva mai precis: la sfîrșitul acestei lecții, elevii să poată să identifice care din substanțele: sulf, fier, magneziu, oxigen, hidrogen, clor se pot combina; să precizeze în ce condiții se pot combina acestea în laborator și să indice ce rezultă prin combinarea lor.

Obiectivul astfel stabilit nu indică dacă elevul trebuie să facă identificarea numai sub forma unui exercițiu teoretic (ipoteze teoretice) sau dacă trebuie să facă identificarea și experimental (verificînd în acest mod justetea ipotezelor propuse). Prin urmare, acesta trebuie restabilit prin luarea în considerare a *nivelului minim acceptabil al îndeplinirii.* Obiectivul este în acest caz ca la sfîrșitul acestei lecții, elevul să identifice cel puțin 3 substanțe din grupul: sulf, fier, oxigen, hidrogen, clor, care se pot combina între ele prin elaborarea ipotezelor teoretice și verificarea lor experimentală în laborator, să precizeze în ce condiții se pot combina și să indice ce rezultă prin combinarea lor.

Deoarece obiectivele depind de structura subiectului (elev), ele se schimbă ca un rezultat al experienței cu elevii în clasă; deci, sînt dinamice, nu statice.

VIORICA LUPU
Catedra de metodică, Universitatea
București
DEMETRA PREOTEASA
Institutul de științe pedagogice

Arhitectură

Foto: IOAN GHEȚIU

Modalități elementare de problematizare

Instruirea problematizată reprezintă o fațetă modernă de aplicare a principiului însușirii active și conștiente a cunoștințelor de către elevi, metodă cu bune rezultate folosită de mine la toate obiectele, dar mai ales la aritmetică și gramatică. Nu pot să spun că am folosit-o prea des, deoarece în rezolvarea situațiilor elevii au nevoie de informații suficiente pentru a da răspuns problemei puse în discuție. În clasele I-IV, și mai ales la clasa a II-a, la care predau, elevii au un bagaj de cunoștințe limitat. Ca atare, problemele puse în discuție nu au fost prea grele, cerîndu-le doar rezolvarea cunoștințelor predate anterior de mine. În cele ce urmează, mă voi referi la aritmetică.

Încă de la începutul anului școlar, deci cînd elevii de clasa a II-a aveau un minimum de cunoștințe, le-am cerut să rezolve exerciții și probleme care au solicitat independența și flexibilitatea gîndirii. Exemplu: ? + ? = 20. Din cei 32 elevi, 21 au gîndit soluții:

$$\begin{aligned} 1 + 19 &= 20 \\ 2 + 18 &= 20 \\ 18 + 2 &= 20 \\ 19 + 1 &= 20 \\ 20 + 0 &= 20 \\ 0 + 20 &= 20 \end{aligned}$$

etc.

Descoperirea soluției de către elev, îl obligă pe ceilalți să găsească alta, diferită decît cea gîndită de colegii lor.

Am folosit des probleme care l-au obligat pe elevi să construiască ipoteze, să încerce soluționarea pe baza acestor ipoteze, să părăsească ipotezele respective cînd și-au dat seama că sînt greșite, să construiască alte ipoteze cu valoare operativă superioară față de primele, pînă cînd au ajuns să rezolve corect problema dată. Tot la clasa a II-a, am dat

spre rezolvare elevilor următoarea problemă:

„Pe masa de lucru, Petrișor are 8 bețișoare roșii, 7 bețișoare galbene și 5 bețișoare verzi. Din toate acestea, Petrișor a luat 12 bețișoare pentru a le folosi la scotirea unor exerciții. Cîte bețișoare roșii, galbene și verzi a putut lua Petrișor?”. În astfel de probleme, enunțul nu indică alegerea operațiilor ce duc la găsirea soluției, ci solicită mai mult gîndirea elevilor, suplețea și mobilitatea acestora. Soluțiile date de elevi au fost foarte variate și interesante. Petrică a putut lua: 8 bețișoare roșii + 2 bețișoare galbene + 2 bețișoare verzi; 3 + 5 + 4; 4 + 4 + 4; 2 + 5 + 5 etc.

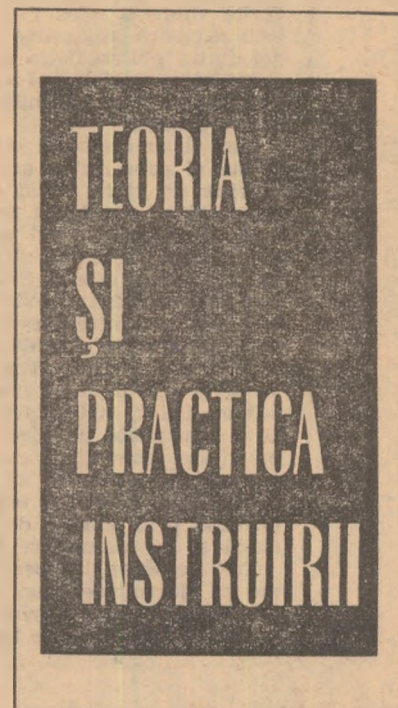
Sau, pentru a lua un alt exemplu, vorbindu-le elevilor despre mulțimi, le-am explicat că o mulțime poate avea un singur element, mai multe elemente sau nici un element. Le-am cerut să dea exemple. La mulțimea cu mai multe elemente s-au întrecut în descoperirea exemplului, la mulțimea cu un element și fără nici un element, răspunsurile au fost neașteptate. Exemple de mulțimi cu un singur element: mulțimea învățătorilor dintr-o clasă; mulțimea catedrelor dintr-o clasă; mulțimea coșurilor de gunoi dintr-o clasă; mulțimea bibliotecarilor dintr-o școală etc. Exemple de mulțimi vide: mulțimea oamenilor care s-au apropiat de soare; mulțimea copiilor din clasa noastră care au fost la Paris etc.

Într-o oarecare măsură, instruirea problematizată am folosit-o și la însușirea cunoștințelor despre doime și sfert. Cerîndu-le elevilor să adune jumătatea numărului 22 cu sfertul numărului 36, sau să adune sfertul numărului 8 cu sfertul numărului 16 etc., n-am făcut altceva decît să-i pun în situația să apeleze la cunoștințele privind aflarea jumătății unui număr și a sfertului u-

nul număr (folosind aceste cunoștințe în alte împrejurări).

Din experiența de pînă acum am constatat însă că la clasele I-IV instruirea problematizată se poate folosi într-o măsură mult mai redusă decît la celelalte niveluri de vîrstă. Ca atare, este bine să proporționăm dificultatea situațiilor-problemă cu posibilități de rezolvat ale elevilor, să știm precis dacă elevii și-au însușit lecțiile predate anterior, cunoștințele de care au nevoie pentru a rezolva problema dată.

Inv. EUGENIA GORAN
Școala generală nr. 146
București

Școala și producția

Ne răspund: **Mihai Trușcan**, inspector școlar, **Zamfir Dimitriu**, directorul Fabricii de tricotaje „Zimbrul”, **Gheorghe Eichorn**, directorul Liceului nr. 2 „Petru Rareș”, **Dumitru Alexeevici**, tehnician la Grupul de uzine pentru industria utilajelor de construcții și piese de schimb, **Paul Leu**, directorul Școlii generale de aplicații nr. 3, **Radu Parareici**, directorul Școlii generale din comuna Bosanci, toți din județul Suceava.

Primează încă satisfacerea nevoilor imediate

Mihai Trușcan: În ultimii doi ani am căutat să racordăm pe cât posibil atelierele din școlile generale și licee la nevoile economiei și industriei locale. Lăcătușăria și strungăria sînt cerute de majoritatea întreprinderilor noastre: Grupul de uzine pentru industria utilajelor de construcții și piese de schimb, Uzina de reparații auto etc. Elevii fac, de asemenea, timp — avem Combinatul de industrializare a lemnului (C.I.L.), —, croitorie — pregătăm elevii pentru Fabrica de tricotaje „Zimbrul” —, electrotehnică, mecanică auto etc.

Sintem însă departe de a ne declara mulțumiți. Programa care se aplică în școli corespunde numai parțial necesităților industriei județului. În clasele mari ar trebui lărgit evantaiul de meserii: este nevoie de mai multe ateliere de mecanică fină, ar trebui să-i pregătim pe elevi pentru industria alimentară, minerit, dar n-am reușit încă. Întimpinăm din partea unor întreprinderi greutăți în dotarea atelie-

Integrarea socială, criză de verificare a eficienței

● Pregătirea practică a elevilor din licee și școlile de cultură generală corespunde nevoilor industriei județului dv. ? ● Pregătirea tehnico-productivă, încă o acțiune formală ? ● Poate asigura școala o calificare absolvenților săi ? În ce condiții ?

relor sau în practica în producție — Cine poartă vina pentru această neînțelegere ?

— Am constatat faptul că unii dintre directorii de întreprindere nu au înțeles pe deplin necesitatea pregătirii din timp a cadrelor. Primează încă satisfacerea nevoilor imediate. De aceea, sînt preferate cursurile de scurtă durată, ucenicia la locul de muncă, școala fiind într-o oarecare măsură neglijată. Consider însă că directorii de școli, inspectoratul, are o vină la fel de mare. N-am fost suficient de insistenți. Am acceptat situațiile așa-zise „obietive”, fără să folosim toate resursele și să căutăm toate posibilitățile. De multe ori, căutînd „imposibilul”, realizezi multe lucruri. Este adevărat că întîrzierea legiferării dotării școlilor cu utilaje ne creează mari greutăți.

— Cum s-au încadrat absolvenții școlilor generale în producție ?

— Unitățile au fost mulțumite. Din cei angajați, 70 la sută s-au încadrat cu bune rezultate, rămînd să lucreze în continuare la locurile de muncă. În ceea ce privește calificarea elevilor în școli, consider că în condițiile actuale de practică (o zi pe săptămînă) acest lucru nu este posibil pentru meseriile pretențioase: lăcătuș, strungar, montor, sudor. Pentru calificare, elevii ar trebui să efectueze o practică continuă (de 1—2 luni pe an) la uzină, sub o supraveghere atentă și competentă. Avem în județ un exemplu fericit: întreprinderea de rețele electrice a dotat o școală generală cu un atelier de lăcătușărie în care a organizat pentru elevi cursuri de calificare în regie proprie, cu rezultate mai mult decît satisfăcătoare. Decl, dacă există interes, se găsec

mijloace și forme. N-aș vrea să dau rețete pentru forma ideală de practică, dar sînt convins că pînă cînd nu vom desființa cadrul formal în care se desfășoară, în multe școli, înființînd secții complete, fie la fabrici, fie la școli, exact după modelul din întreprinderi, nu vom putea ajunge la rezultatele scontate.

Să înființăm secții în fabrici sau școli

Zamfir Dimitriu: Producția finită dată de elevii Școlii generale nr. 3, unde avem o secție cu două ateliere ale fabricii, este inferioară

celeia de aici, din întreprindere. Totuși, înființarea secției este un început bun pentru legarea școlii de producție. Deocamdată absolvenții școlii pe care le-am angajat sînt mai prost pregătite decît muncitorii care au absolvit cursul de calificare de scurtă durată în fabrică. Din această cauză am încadrat și elevii în aceste cursuri. Serile următoare vor da probabil doar un examen. Pînă atunci, preferăm tinerele din satele apropiate.

— Sînt mai bine pregătite ?

— N-aș putea spune, dar mult mai sigure și mai modeste. Orice școală, mai ales absolvenții de liceu, caută cu tot dinadinsul un post funcționar. Iar dacă pentru moment devin muncitoare, după o perioadă de cîteva luni se transferă în altă parte, sau pur și simplu își dau demisia.

— Deci, reproșați școlii nu atât pregătirea deficitară în meserie, cît educația necorespunzătoare pentru muncă ?

— Este tocmai ce doream să spun. N-aș vrea să neg rolul școlii, dar ceea ce se face deocamdată pentru ca elevii să îndrăgească munca fizică este, după opinia mea, insuficient.

Lucrări practice în atelier, la Școala generală

Rezistența elevilor la efortul fizic

Pentru a obține rezultate optime în desfășurarea activității tehnico-productive și pentru ca aceasta să fie un stimul pozitiv pentru sănătatea și dezvoltarea elevilor, este necesară dozarea efortului în procesul instruirii practice în ateliere-școală și în producție, în funcție de dezvoltarea fizică și de posibilitățile funcționale ale organismului de diferite vârste și sexe. Pentru aceasta este necesară asigurarea concordanței dintre munca fizică și gradul de dezvoltare morfologică-somatică și funcțională a organismului de sex și vîrstă diferite.

Paralel cu creșterea organismului, crește și capacitatea acestuia de a efectua un efort fizic. Este totuși greșit să se creadă că rezistența fizică se mărește strict proporțional cu creșterea dimensiunilor somatice, după cum este și mai puțin corect să se susțină că există un paralelism direct între vîrstă și capacitatea de efort a organismului tînar. În cadrul aceleiași grupe de vîrstă se deosebesc diferite grade de dezvoltare fizică, maturizare funcțională și capacitate de efort. De aceea nu vîrsta cronologică este indicatorul cel mai adecvat al capacității funcționale, ci vîrsta biologică, exprimată prin gradul de dezvoltare fizică și de maturizare funcțională.

Trebuie să se țină permanent seama că dezvoltarea funcțională se desăvîrșește mai tîrziu decît cea somatică, precum și de faptul că pu-

terea de muncă, posibilitățile fizice ale copiilor și tinerilor sînt mai mici decît ale adulților, la dezvoltare fizică egală cu a acestora. Astfel, capacitatea cardio-pulmonară crește de la 5 la 25 de ani, diferențele între cele două sexe fiind evidente de la vîrsta de 12 ani. Capacitatea de efort fizic de lungă durată atinge maximum, după unii specialiști, la fetele de 18 ani și la băieții de 22 ani, iar capacitatea de efort fizic foarte mare, dar de scurtă durată, atinge maximum după 20 ani la sexul feminin și între 22—24 ani la sexul masculin.

În comparație cu un copil de 13—14 ani, copilul de 5—6 ani are o capacitate de lucru de 37%, cel de 7—9 ani de 50%, iar la 10—12 ani — de 83%. Comparativ cu capacitatea de muncă a bărbatului adult, valorile corespunzătoare sînt de 20%, 28% și respectiv 44%.

Diferența între tîneri și adulți, în ceea ce privește tipul de muncă și dificultatea muncii prestate, constă în faptul că o aceeași muncă reprezintă pentru preadolescenți și adolescenți un efort mai mare decît pentru adulți. În plus, organismul tînar răspunde mai intens la acțiunea nefavorabilă a unor factori ai ambianței decît organismul adult,

producîndu-se mai frecvent și mai ușor îmbolnăviri ale diferitelor sisteme și aparate.

Principalele caracteristici funcționale ale organismului în perioada 11—18 ani arată o capacitate de muncă fizică în plină dezvoltare, care trece prin mai multe etape de transformări și perfecționări pentru a atinge nivelul final al adultului.

Igiena muncii școlarului

Astfel, amploarea modificărilor funcționale produse de efortul fizic este direct proporțional cu mărimea intensității solicitării; cele două sexe răspund diferit la un același efort fizic: modificările funcționale sînt mai accentuate la fete decît la băieții de aceeași vîrstă; amploarea modificărilor determinate de efortul fizic este invers proporțională cu vîrsta și cu dezvoltarea fizică, fiind cu atît mai accentuată cu cît vîrsta este mai mică, iar greutatea, înălțimea, suprafața corporală sînt mai scăzute.

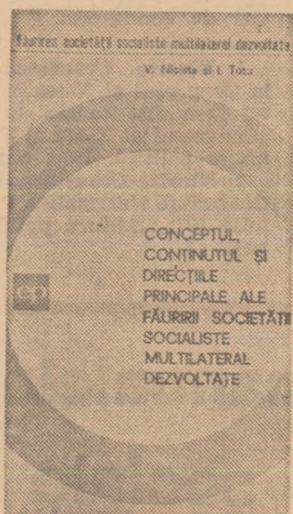
Cercetările de specialitate au arătat că, între 11—18 ani, din punct de vedere funcțional, ca și din punct de vedere somatic, se succed mai multe perioade cu caracteristici diferite. Astfel, în perioada preadolescenței, adolescenței capacitatea de muncă prezintă o „evoluție în trepte”, există „vîrste-prag” în cursul dezvoltării și adaptării funcționale; se deosebesc astfel mai multe subperioade evolutive: 11—13 ani, 14—15 ani, 16—17 ani și 18 ani și peste. Este interesant faptul că, la 17 ani, organismul, la ambele sexe, răspunde funcțional relativ mai amplu decît la 16 ani, deoarece vîrsta de 17 ani constituie o nouă fază de lăbilitate și reactivitate crescută a organismului, maturizarea funcțională nefiind definitivă. În schimb, vîrsta de 18 ani reprezintă o treaptă superioară de echilibrare în cadrul maturizării funcționale a organismului, un grad superior de adaptare, posibilități funcționale crescute de a face față unor solicitări exterioare.

Corespunzător proceselor de maturizare sexuală și somatică se diferențiază și capacitatea de muncă la cele două sexe: la 11 ani fetele au o capacitate de muncă relativ mai mare decît băieții de aceeași vîrstă; la 12 și 13 ani cele două sexe au po-

CARTEA SOCIAL-POLITICĂ

Consemnăm câteva dintre aparițiile recente în Editura Politică :

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973 ; P.C.R. — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor înaintate ale mișcării muncitorești și socialiste ; Partidul și tineretul ; Activitatea ideologică și politică educativă ; Nașterea socialistă.

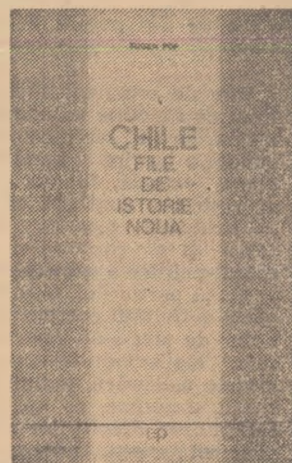

Autorii definesc conceptul și direcțiile principale de formare a societății socialiste multilaterale dezvoltate. Dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție și repartizarea lor rațional științifică pe întreg teritoriul țării, modificarea structurii sociale a societății noastre, pregătirea forțelor de muncă corespunzător modificărilor din producția socială ; dezvoltarea relațiilor sociale potrivit principiilor eticii și echității socialiste, perfecționarea formelor de organizare și conducere științifică a societății — sînt câteva dintre aspectele asupra cărora autorii se opresc în definirea particularităților etapei de fază a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

„Înaltă răspundere pentru dezvoltarea social-economică a țării“

— editorialul numărului 6/1973 al „Erei socialiste“ — subliniază importanța recentei Plenare a Comitetului Central din 28 februarie—2 martie 1973, ale cărei măsuri reprezintă un program concret de acțiune pentru dinamizarea activității economice pentru îndeplinirea planului pe 1973. Preocuparea continuă pe care partidul și statul nostru o acordă afirmării și promovării unei politici active de întărire a forțelor mondiale ale socialismului este consemnată de Constantin Florea în articolul „O politică internațională activă de pace și prietenie între popoare“. Sub titlul „Istoria anilor noștri este istorie“ sînt publicate opiniile unor cercetători în domeniul științei istorice și ale unor cadre didactice cu privire la integrarea evenimentelor petrecute în trecut apropiat ca evenimente istorice menite să întregesc tabloul general al istoriei patriei. La rubrica „Știință—Învățămînt“, profesorul doctor Dan Grindea semnează articolul „Eficiența economică a învățămîntului“ în care tratează câteva aspecte ale creșterii eficienței economice a învățămîntului, încadrarea în producție a absolvenților, finanțarea și cointeresarea în domeniul învățămîntului, ritmul de creștere economică în raport cu durata de școlarizare. La aceeași rubrică, profesorul Ștefan Fătulescu ia în dezbateră funcționalitatea manualelor de matematică în articolul „Manualele de matematică între didacticism și funcționalitate“.

Spicăm câteva din titlurile sumarului revistei „Munca de partid“ nr. 6/1973 : Silviu Achim : „Un moment de însemnătate istorică în organizarea politică a clasei noastre muncitoare“ ; Ion Sălișteanu : „Pentru o artă militantă, angajată“ ; „Practica elevilor în producție, preocuparea majoră a comuniștilor“ (Masă rotundă la Comitetul județean de partid Iași) ; Nicolae Opreanu : „Condiții propice pentru dezbateră aprofundată a problemelor de etică profesională“.

Se intitulează cartea lui Eugen Pop despre lupta forțelor democratice și progresiste din această țară cu reacțiunea politică, în vederea cuceririi și consolidării independenței economice, despre forma specifică pe care această luptă o îmbracă în țările latino-americane în general și în Chile, în special. Din paginile cărții transpare efortul poporului chilian pentru deplina suveranitate națională asupra bogățiilor țării, pentru gospodărirea acestora potrivit intereselor poporului.

Sub egida Casei Corpului Didactic din Tirgoviste în colecția „Însemnări pedagogice“ a apărut scrisoarea metodică intitulată „Realizarea principiului didactic al însușirii active și conștiente în predarea științelor sociale“. Se reia în acest fel seria scrisorilor metodice întocmite de comisiile de specialiști în care vor fi inserate principalele izvoare informaționale pentru profesori. Autorul, profesorul Eugen Fruchter, subliniază ideea că esența principiului didactic al însușirii active și conștiente a cunoștințelor de științe sociale constă în transformarea acestora în convingeri lăuntrice „pe care absolvenții să le aplice în practică și să le folosească pentru asimilarea noilor cuceriri ale cunoașterii omenestii“. Sînt analizate pe rînd dificultățile tipice ale însușirii cunoștințelor sociale, dificultăți care țin de slaba legătură pe care o realizează elevul între termen și conținutul noțiunii filozofice, precum și de însușirea mecanică a unor formule șablon.

CORNELIA GÎRMACEA

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 89 din 31 martie 1973

80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România

În urmă cu opt decenii, 54 de delegați ai cluburilor și asociațiilor profesionale muncitorești din București, Iași, Galați, Ploiești, Roman și din alte centre, reuniți în sala Clubului muncitorilor din strada Amzei, au pus bazele Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România. Făurirea sa a marcat un moment de hotărâtoare însemnătate în organizarea politică a clasei muncitoare pe plan național, în desfășurarea luptelor revoluționare din țara noastră.

Așa cum este bine știut, procesul formării clasei noastre muncitoare își are începuturile încă în ultima parte a secolului al XVIII-lea, odată cu înființarea celor dintii întreprinderi manufacturiere. În secolul următor, evoluția țării pe drumul capitalismului, impulsivă de acte de însemnătate istorică cum sînt Unirea Principatelor, înfăptuirea reformei agrare, cucerirea independenței de stat, a determinat creșterea numerică a proletariatului, între mijlocul și sfîrșitul veacului, numărul lucrătorilor triplîndu-se; s-au mărit mai ales rîndurile proletariatului modern, de fabrică, acesta reprezentînd la începutul veacului nostru aproximativ o treime din muncitorime.

Împletirea relațiilor de producție capitaliste cu puternice rămășițe feudale, penetrația puternică a capitalului străin în economie, slaba înzestrare tehnică, inexistența unei legislații a muncii s-au repercutat nefavorabil asupra condițiilor de muncă și de trai ale lucrătorilor, au dat exploatarea capitaliste un caracter deosebit de acut. Aici își

găsește explicația faptul că încă de timpuriu proletariatul român s-a ridicat cu hotărîre la luptă dovedindu-se deosebit de combativ. Răzvrățiri, proteste, revolte ale lucrătorilor au avut loc încă de la finele secolului al XVIII-lea; acțiunile revendicative muncitorești s-au intensificat în secolul al XIX-lea mai ales în cea de a doua parte, dobindind totodată un caracter mai cuprinzător și încheșat, înscriind obiective mai largi. Trebuie remarcat totodată că este definitiv pentru mișcarea noastră muncitorească faptul că încă de foarte devreme și-a constituit organizații proprii. Cele dintii forme de organizare — asociațiile profesionale de întrajutare apar încă înainte de mijlocul veacului trecut. O asemenea asociație ființa în 1846 la Brașov, procesul creării lor căpătînd o deosebită amploare în deceniile care au urmat; cercetări recente au precizat că între 1846—1872, pe întregul cuprins al țării au existat 51 de asemenea organizații. Un moment important pe linia organizării proletariatului l-a marcat constituirea Asociației generale a tuturor lucrătorilor din România (1872). Concepută la scară națională această asociație și-a înscris printre obiectivele ei lupta pentru organizare și acțiune unitară a lucrătorilor români cu convingerea că numai astfel dezideratele muncitorești își vor putea afla rezolvare. Semnificativ în acest sens ni se pare un pasaj din publicația editată de asociație — „Lucrătorul român” din 12 noiembrie 1872 — în care se arată că toți lucrătorii sînt chemați, de a se uni, înfrățiți

între dinșii și toți din toate părțile a alerga și a se asocia, a se înscrie membri ai Asociațiunii generale a lucrătorilor români, căci aici și numai aici este speranța de îmbunătățirea soartei și de asigurarea viitorului lucrătorilor”.

Trebuie remarcat că o trăsătură definitorie a mișcării noastre muncitorești este dezvoltarea ei în strînsă legătură cu mișcarea revoluționară internațională. Aceste legături au favorizat pătrunderea timpurie și răspîndirea ideilor socialiste în țara noastră, care au găsit aici un teren prielnic de afirmare datorat puternicelor tradiții progresiste și democratice ale gîndirii social-politice românești. În acest climat s-au înființat la începutul deceniului al optulea al veacului trecut cele dintii cercuri socialiste. Acestea au desfășurat o susținută activitate propagandistică, au editat numeroase organe de presă, dintre care unele și-au cîștigat un binemeritat prestigiu și în cultura românească. Socialiștii români s-au apropiat tot mai mult de teoria marxistă, căreia i-au intuit caracterul științific și revoluționar. Spre meritul lor, ei au trecut la analiza realităților românești în spirit marxist, elaborînd o literatură socialistă originală, cu multe studii deosebit de valoroase. În cadrul lor, socialiștii români au combătut afirmațiile unor ideologi burghezi ce susțineau că socialismul era în România o „plantă exotică” fără șanse de asimilare; luîndu-și argumente din realitatea românească, din studiarea atentă a caracteristicilor și direcțiilor de evoluție ale societății românești ei au demonstrat legitimitatea și necesitatea socialismului, faptul că socialismul avea în România un vast cîmp de activitate.

Receptarea ideilor fundamentale ale marxismului a îndreptat tot mai mult atenția socialiștilor români către proletariat, singura forță socială capabilă să asigure înfăptuirea idealului socialist. Astfel militanții și presa socialistă se adresează din ce în ce mai des muncitorilor, problemele care confruntau masa muncitorilor sînt tot mai adesea prezente în coloanele ziarelor socialiste. Nu e mai puțin adevărat că mișcarea muncitorească însăși cunoscuse progrese simțitoare, cantitative și calitative. Pe fondul sporirii sale numerice clasa muncitoare făcuse pași însemnați pe linia organizării sale — se înmulțiseră organizațiile cu caracter politic, bazate pe principiul luptei de clasă — purtase numeroase bătălii de clasă, ce puseseră în evidență potențialul revoluționar, spiritul de solidaritate, maturizarea politică a proletariatului.

SILVIU ACHIM

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag. 1)

Acesta este cadrul în care începând din deceniul al IX-lea al veacului trecut se produce o tot mai accentuată apropiere a mișcării muncitorești și a socialismului științific. Verigi însemnate în acest proces sînt apariția în 1886 a studiului „Ce vor socialiștii români” de Constantin Dobrogeanu Gherea, primul program marxist al mișcării noastre muncitorești, crearea cercurilor muncitorești începînd din 1887 care au editat organe de presă, au desfășurat o susținută muncă politică și organizatorică, crearea cluburilor muncitorești, în primul rînd la București în 1890, alcătuite dintr-un număr sporit de membri. Toate acestea demonstau că mișcarea noastră muncitorească atinsese la sfîrșitul deceniului al IX-lea al veacului trecut un stadiu superior, ce impunea cu acuitate crearea partidului politic al clasei muncitoare. Acestei năzuințe îi dădea glas partea cea mai înaintată a mișcării muncitorești — „Muncitorii decl trebuiesc să alcătuiască un alt partid, adică partidul muncitorilor care să fie în afară de cel liberal și de cel conservator și care să lupte pentru dezrobirea întregului popor muncitor... Nu putem decît să spunem tovarășilor noștri: organizați-vă, alcătuiți un mare par-

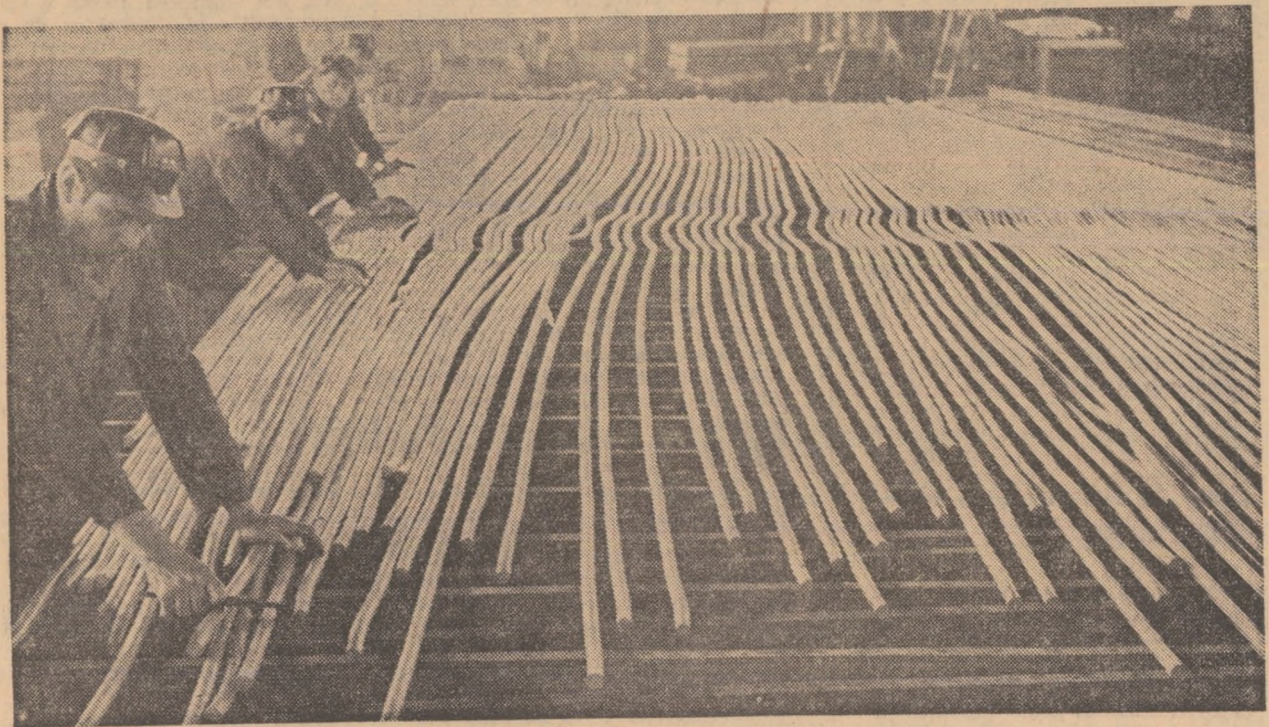
tid al muncitorilor, care este partidul viitorului, căci numai astfel vă veți putea dezrobi” — scria ziarul „Gutenberg” din 22 ianuarie 1889.

În numeroase adunări ale cluburilor muncitorești se cerea așa cum s-a cerut la adunarea Clubului muncitorilor din București din 2 mai 1892 „înerea unui congres socialist român în timpul cel mai scurt posibil”. Încă în decembrie 1892, ziarul „Munca” a publicat proiectul de program al partidului, care a fost pus în discuția cluburilor; o seamă dintre prevederile sale au suferit modificări în sensul precizării mai ferme și deschise a unor puncte de vedere ale socialiștilor români. Astfel, temeinic pregătit Congresul s-a deschis la 31 martie 1893 la București. Timp de patru zile delegați din 10 centre ale țării au deliberat asupra programului și statutului partidului, au adoptat mai multe rezoluții și moțiuni, au ales organul de conducere al partidului. În partea sa teoretică programul sublinia rolul istoric al proletariatului — „acea clasă a cărei menire istorică este distrugerea societății burgheze și întocmirea societății socialiste” — și al partidului — „organizarea politică a poporului muncitor, arătarea pozițiilor lui actuale și a pozițiilor ce trebuie să aibă, ce este el și ce tre-

buie să fie, care e menirea lui istorică. Cu alte cuvinte... prefăcerea poporului muncitor într-o armată bună de luptă, conștientă și pătrunsă de menirea ei”. O amplă suită de revendicări general-democratice alcătuiua platforma de acțiune imediată a partidului.

De-a lungul existenței sale, P.S.D.M.R. s-a afirmat cu tărie pe scena politică a țării, s-a pronunțat în toate marile probleme ale societății românești din acea vreme; a militat pentru industrializare, pentru democratizarea țării, pentru îmbunătățirea soartei țăranilor, a sprijinit lupta pentru înfăptuirea unității statale. În același timp, P.S.D.M.R., afirmîndu-și apartenența la marea familie muncitorească internațională, a ridicat solidaritatea internațională pe culmi noi, cu convingerea că numai acțiunea unită a proletariatului de pretutindeni constituie izvorul forței sale de neînving.

Tradițiile patriotice și internaționaliste ale luptei duse de Partidul Social-Democrat al Muncitorilor au fost preluate și ridicate pe o treaptă superioară de Partidul Comunist Român, sub conducerea căruia se construiește în țara noastră societatea socialistă spre care au năzuit cei care în urmă cu opt decenii au făurit Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România.

În noua hală de laminate a Uzinei „Lafomet” din Capitală

Este de remarcat faptul că în timp ce funcțiile economico-organizatorică și cultural-educativă cunosc o lărgire și amplificare în etapa actuală, funcția represivă se restrânge continuu ca urmare a lichidării claselor exploatare și a consolidării unității moral-politice a oamenilor muncii în jurul partidului. Conținutul și sfera activității coercitive a organelor de stat s-au restrâns continuu, ele axându-se acum pe cerințele asigurării ordinii și legalității socialiste, pe apărarea și înfăptuirea drepturilor și libertăților cetățenești. Desigur, nu poate fi ignorat faptul că mai sînt indivizi purtători ai unor concepții și mentalități retrograde și chiar elemente dușmănoase, ostile socialismului. Aceasta determină ca statul să dispună de mijloace necesare pentru combaterea lor, să întreprindă cele mai severe măsuri împotriva celor care atențiază la cuceririle socialiste. Conducerea partidului nostru a analizat în repetate rânduri activitatea organelor de stat și a adoptat de fiecare dată măsurile necesare perfecționării activității lor în conformitate cu cerințele și împrejurările noi. Conferința Națională a subliniat că organele Ministerului de Interne, ale procuraturii și justiției trebuie să acorde mai mare atenție aplicării legii, să rezolve mai operativ cazurile de judecată și să concluzioneze mai activ cu oamenii muncii, informându-l permanent asupra activității ce o desfășoară.

Statul nostru exercită și funcția de apărare armată, necesară încă în condițiile cînd în lume există imperialism și forțe ostile socialismului. Acordînd întreaga însemnătate acestei funcții, statul nostru se ocupă constant de întărirea capacității de apărare a forțelor armate, de consolidarea alianțelor pe acest plan cu celelalte țări socialiste. Conceptută în sens mai larg, pregătirea pentru apărarea patriei cuprinde întregul popor, atît prin gărzile patriotice, cît și prin forme adecvate de pregătire militară a tineretului.

În strînsă unitate și corelare cu funcțiile interne, statul desfășoară o vastă activitate pe plan extern, în conformitate cu interesele construcției socialiste în patria noastră și ale cauzei păcii și socialismului în lume. Imperati-vele fundamentale ale activității externe a statului decurg din linia politică generală a P.C.R. Pentru etapa actuală, comandamentele majore ale acestei activități sînt: promovarea consecventă a unei politici de alianță, cooperare și colaborare multilaterală cu țările socialiste; solidaritate activă și sprijin multilateral popoarelor care luptă pentru eliberarea națională și celor care și-au dobîndit de curînd independența; promovarea unei poli-

ticii constructive de pace, securitate între popoare. La baza întregii activități externe a statului nostru stau respectarea și promovarea neabătută a principiilor suveranității și independenței naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principii de natură să asigure o largă destindere internațională, o influență crescîndă a socialismului pe plan mondial.

Funcțiile principale prin care se realizează rolul social al statului trebuie abordate nu numai în condițiile prezente, ci și în perspectivă. Conținutul și sfera de cuprindere a acestora se modifică continuu, în legătură nemijlocită cu diversificarea vieții economice și social-culturale, cu evoluția evenimentelor internaționale. Se modifică, totodată, structura și ponderea acestora în ansamblul activității statale, precum și raporturile dintre ele. De aceea, partidul marxist-leninist — forță politică conducătoare în stat — se ocupă permanent de îmbunătățirea organizării și activității organelor și instituțiilor statului, de imprimarea unui stil de muncă modern

și eficient în toate domeniile de activitate. Într-o deplină concordanță de idei cu programul adoptat de Congresul al X-lea, Conferința Națională a partidului din iulie 1972 a stabilit noi orientări și măsuri menite să sporească rolul statului în dirijarea conștientă și unitară a tuturor laturilor activității economico-sociale. În spiritul acestor hotărîri au fost întreprinse acțiuni de raționalizare a aparatului de stat, de creștere a rolului de îndrumare și control a organelor reprezentative, de limitare mai precisă a atribuțiilor acestora față de organele administrației de stat, împletire mai strînsă a activității partidului, statului și a celorlalte organisme sociale, cu consecințe extrem de favorabile asupra întregii activități de conducere.

1) Nicolae Ceaușescu. Raport la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. În volumul „Congresul al X-lea al P.C.R.” Editura politică, 1969, pag. 45.

2) Nicolae Ceaușescu. Raport la Conferința Națională a P.C.R., din iulie 1972, Editura politică, 1972, pag. 47.

Ilustrarea manualelor de științe sociale

Elevii de liceu și ai școlilor generale se vor afla, în noul an școlar, în fața unor noi manuale de științe sociale. Desigur, autorii vor încerca noi îmbunătățiri, înlăturarea unor lipsuri sesizate în edițiile anterioare.

Consider că unul din minusurile manualelor apărute pînă acum constă în ilustrarea lor necorespunzătoare, în sistematizarea materialului, în prezentarea grafică modestă. Sînt, după cum se vede, cîteva probleme care nu aparțin în întregime sau numai de cît autorilor, ci mai mult editurii (excepție făcînd, se înțelege, sistematizarea lecțiilor).

Pe marginea problemelor amintite, aș face cîteva propuneri. În primul rînd, ilustrația manualelor trebuie să fie adecvată specificului obiectului. Din manualul de filozofie, de pildă, n-ar trebui să lipsească portretele principalilor filozofi, aspecte ale vechilor culturi, imagini din localitățile de naștere ale marilor autori.

Manualul de economie politică ar putea avea imagini document din timpul crizelor de supraproducție, coperti ale cărților lui Marx, Engels, Lenin, precum și o ilustrație bogată despre construcția socialismului în țara noastră.

În ceea ce privește grafica, actualele manuale se remarcă prin monotonie. Nu se folosește literă diferită, se fac puține sublinieri, așezarea materialului în pagină este aceeași de la început și pînă la finele manualelor. Lipsesc fantezia tipografică. Asemenea cărți obosec analizatorul optic al elevului, care mai are de urmărit asemenea pagini și în alte manuale.

Prezentarea lecțiilor e uniformă. Marea majoritate din ele sînt niște prelegeri cu unele capitole mai lungi sau mai scurte. Schemele, sintezele pe teme, planuri de expunere, exerciții, propuneri de titluri pentru referate sînt în număr insuficient. Dacă omului de la catedră i se cere să stimuleze creativitatea elevului, spiritul de descoperire al acestuia, să introducă forme noi de la o lecție la alta, de ce manualele cuprînd de la început pînă la sfîrșit, aceeași formă de lecție?

Desigur privită în acest fel, realizarea unui manual ar cere mai mult efort creator și nu ar mai însemna reproducere după o altă carte. Ar fi cu totul o operă nouă, cu valențe aporite în educarea și instruirea elevilor.

Evoluția funcțiilor statului socialist în etapa actuală

Una din legitățile obiective ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate este sporirea rolului și atribuțiilor statului nostru în organizarea și conducerea activității de producție și sociale. Ca organizație politică specializată pe exercitarea puterii în societate, statul socialist îndeplinește rolul de instrument principal prin care se asigură desfășurarea optimă a procesului de construcție socială, de obținere a unei eficiențe sporite în utilizarea resurselor materiale și umane. Statul, prin instituțiile sale specializate, desfășoară o laborioasă activitate pe linia perfecționării, organizării și conducerii unităților economice, științifice și culturale, de apărare a cuceririlor revoluționare ale poporului; el asigură desfășurarea relațiilor externe cu celelalte state ale lumii.

Documentele partidului nostru atrag atenția că rolul și funcțiile statului nu trebuie abordate static, date o dată pentru totdeauna cum se întâmplă adesea într-o seamă de studii și publicații de peste hotare. El trebuie analizat în dinamică și evoluție permanentă, în lumina dialecticii factorilor obiectivi și subiectivi ce influențează asupra sa, dezvoltându-se direcțiile fundamentale și sensul în care se dezvoltă. „Este evident — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că nu poate fi abordată în mod științific problema atât de complexă a rolului și funcțiilor statului în socialism fără a lua în considerație întreg ansamblul condițiilor sociale interne și internaționale contemporane. Caracterul funcțiilor statului, conținutul acestora se schimbă odată cu modificările ce apar în dezvoltarea societății, în opera de edificare a socialismului”¹).

Dezvoltarea și perfecționarea activității de producție, mutațiile înfăptuite în structura socială, ca și cele din suprastructură, din conștiință, în sensul omogenizării continue, au determinat schimbări esențiale în conținutul puterii de stat, acesta devenind exponentul unității intereselor și năzuințelor fundamentale ale clasei muncitoare, țărânimii și intelectualității, al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Acestor influențe de ordin obiectiv statul le-a răspuns printr-o adevărată permanentă a organismelor și instituțiilor sale la cerințele de progres și dezvoltare puse de societate. Îndeosebi după Conferința Națională a partidului din 1967 și Congresul al X-lea s-au întreprins acțiuni hotărâte

pentru instituirea unor structuri organizatorice și de conducere cu eficiență sporită, corespunzătoare cerințelor noii etape de dezvoltare a țării noastre. Au fost adoptate metode și tehnici moderne de luare a deciziilor, conducerea a devenit mai suplă, mai operativă și mai apropiată de unitățile economice și administrative de bază.

S-a desfășurat o laborioasă activitate pentru adâncirea principiilor democratice în organizarea și activitatea mecanismului de stat. Democrația socialistă asigură o tot mai largă și efectivă participare a oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea hotărârilor, a întregii politici de stat. Există o relație directă între perfecționarea vieții democratice a statului și creșterea rolului său în toate sferile de activitate. În concepția partidului nostru amplificarea rolului social al statului are loc nu în sensul sporirii laturilor sale administrative, ci al atribuțiilor legate de organizarea și conducerea economiei, a activității social-culturale, a relațiilor internaționale.

În actuala etapă de dezvoltare a societății socialiste, ca urmare a sarcinilor sporite ce sînt de realizat pe linia industrializării socialiste și a modernizării aparatului de producție, a perfecționării relațiilor sociale de producție potrivit cerințelor echității și justiției sociale, are loc o considerabilă amplificare a funcției economico-organizatorice a statului. Prin intermediul acestei funcții statul este chemat să asigure strategia partidului în domeniul economiei, ritmurile înalte, diversificare a producției industriale și agricole, indici cantitativi, dar mai ales calitativi, în activitatea de producție materială.

Pirghia principală prin care se realizează funcția economico-organizatorică a statului o constituie planificarea. Cuprinzând într-un tot unitar și armonios obiectivele fundamentale ale dezvoltării forțelor de producție, creșterea și perfecționarea relațiilor de producție, pregătirea și repartizarea cadrelor, dezvoltarea științei și aplicarea ei în producție, planul unic național reprezintă în mîna statului principalul mijloc de mobilizare a tuturor resurselor naturale și de forță de muncă, a utilizării lor raționale și coordonate în vederea înfăptuirii intereselor generale ale națiunii. „Asigurarea dezvoltării pe baza planului național unic — sublinia secretarul general al

partidului nostru — constituie unul din atributele esențiale ale statului socialist, o formă esențială de manifestare a principiului suveranității naționale”²).

P.C.R. a adoptat în ultimii ani un sir de măsuri menite să asigure perfecționarea conducerii planificate a economiei naționale, a tuturor domeniilor de activitate socială. S-a îmbunătățit metodologia de elaborare a planului de jos pînă sus, au fost stabilite relații mai judicioase între planificarea centrală și cea locală, ca și între planificarea curentă și cea de perspectivă. Potrivit hotărârii Conferinței Naționale a luat ființă Consiliul suprem al dezvoltării economice și sociale cu misiunea de a întocmi studii de sinteză și a elabora, pe această bază, prognoze și strategii de creștere și dezvoltare pe intervalul a două și chiar trei decenii viitoare.

În corelare strînsă cu creșterea activității economice dobîndeste o pondere tot mai mare și un conținut tot mai bogat funcția cultural-educativă a statului. Aceasta decurge din importanța excepțională pe care o dobîndeste activitatea de învățămînt, de cercetare științifică și culturală ca latură inseparabilă a operei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Înaintarea rapidă spre un stadiu superior de civilizație socialistă nu este cu puțință fără educarea omului nou, cu o temeinică pregătire profesională, cu un larg orizont cultural și de conștiință. Conferința Națională a partidului din iulie 1972 a subliniat cu claritate că obținerea unor ritmuri rapide de dezvoltare pe toate planurile, lichidarea decalajului care ne desparte de țările dezvoltate din punct de vedere economic, impun cu necesitate asimilarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, a experienței celei mai înaintate existente pe plan mondial. Vastul program adoptat de conducerea partidului privind ridicarea nivelului general al cunoașterii, perfecționarea întregii activități ideologice și politico-educative, stabilește cu precizie direcțiile fundamentale ale activității școlii, instituțiilor de cercetare și științifice, ca și celor culturale și artistice ale statului, încît activitatea acestora să răspundă în cel mai înalt grad imperativelor actuale.

GH. ILIE

(Continuare în pag. a VII a)

FONDURILE ÎNTEPRINDERILOR SOCIALISTE

CONȚINUTUL ECONOMIC AL FONDURILOR

Pentru ca întreprinderile productive să-și poată desfășura activitatea, ele trebuie să dispună de mijloace de muncă, de mijloace bănești și de mijloace cu destinație social-culturală.

Totalitatea mijloacelor materiale și bănești de care dispun întreprinderile socialiste productive în vederea desfășurării procesului de producție și de circulație și satisfacerii unor trebuințe social-culturale ale salariaților lor constituie fondurile întreprinderilor socialiste. Ele apartin proprietății socialiste.

Datorită apartenenței proprietății socialiste, mijloacele materiale și bănești, care formează conținutul material al fondurilor, dobîndesc o natură social-economică nouă și o calitate nouă, ce se exprimă în faptul că nu mai sînt mijloace de exploatare a oamenilor muncii și în același timp unirea mijloacelor de producție cu forța de muncă se face în mod direct, pe baza relațiilor de producție socialiste. Aceste schimbări calitative fac ca mijloacele materiale și bănești ale întreprinderilor socialiste să nu mai fie capital și să dobîndească denumirea de fonduri.

Se poate, deci, spune că fondurile întreprinderilor sînt o categorie economică specifică producției socialiste, o formă social-economică de existență și funcționare a mijloacelor materiale și bănești în condițiile socialismului.

Fondurile întreprinderilor socialiste se împart în fonduri de producție, fonduri de circulație și fonduri cu destinație social-culturală. Din ultima categorie fac parte cantinele, creșele, cluburile, fondul de locuințe ș. a. Acestea nu participă la procesul de producție și se creează din venitul net al întreprinderilor sau pe seama alocațiilor de la bugetul statului.

Fondurile de producție cuprind o gamă variată de mijloace: clădiri și construcții speciale, mașini de forță și mașini-unelte, utilaje și dispozitive de transmisie, scule și materiale de inventar, mijloace de transport, materii prime și auxiliare, piese de schimb și producția semifini-

țată, mijloace bănești pentru plata salariilor și alte cheltuieli impuse de procesul de producție.

Din totalul componentelor fondurilor de producție, ponderea cea mai mare o dețin clădirile, mașinile, materiile prime, semifabricatele și mijloacele bănești.

Pe măsura înaintării procesului construcției socialiste, în structura fondurilor de producție intervin schimbări determinate de cerințele progresului tehnic și de preocuparea constantă a partidului și statului nostru de a ridica nivelul dotării tehnice a tuturor ramurilor economiei naționale, de a moderniza producția și a asigura repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării.

Modificările produse în structura investițiilor în perioada 1950—1970 arată creșterea ponderii valorice a utilajelor și instrumentelor de muncă în totalul investițiilor de la 35,9 la sută în anul 1950 la 40,3 la sută în anul 1970. Orientarea aceasta este păstrată în continuare pentru perioada 1971—1975, pe baza indicației Congresului al X-lea al partidului, de a mări gradul de tehnicitate a producției prin înzestrarea întreprinderilor cu utilaje complexe, mașini-unelte cu și fără comandă automată, aparatură pentru automatizarea procesului de producție etc.

CIRCUITUL ȘI ROTAȚIA FONDURILOR

În condițiile normale de activitate a întreprinderilor, fondurile lor de producție se găsesc în trei forme funcționale: fonduri bănești, necesare cumpărării unor materiale trebuincioase procesului de producție, efectuării plății salariilor și altor plăți; fonduri productive, formate din mijloacele și obiectele muncii, folosite pentru fabricarea produsului marfă; fonduri marfă, existente sub forma producției finite destinate vânzării.

Fondurile de producție și, mai ales, valoarea lor se află într-o continuă mișcare, trecînd dintr-o formă funcțională în alta. Trecerea succesivă a valorii fondurilor de producție dintr-o formă funcțională în alta pînă la revenirea ei în forma inițială se numește circuitul fondurilor. El se efectuează în trei stadii.

Stadiul întâi constă în transformarea fondurilor bănești în fonduri productive și se petrece în sfera producției. În acest stadiu, întreprinderile cumpără cu fondurile bănești aflate la dispoziția lor unele mijloace materiale necesare ciclului de producție și efectuează plata salariilor muncitorilor. Specificul acestui stadiu în economia socialistă constă în faptul că forța de muncă nu mai este marfă și, în consecință, salariul nu mai reprezintă prețul forței de muncă. Această transformare esen-

țială a mijloacelor bănești destinate retribuirii angajaților întreprinderii socialiste un conținut calitativ nou, acela de expresie a valorii produsului pentru sine, spre deosebire de valoarea forței de muncă specifică capitalismului. Transformarea mijloacelor bănești în mijloace de producție se face în economia socialistă prin intermediul aprovizionării tehnico-materiale.

În stadiul al doilea, fondurile de producție trec din forma productivă în forma marfă. Acest stadiu se petrece în sfera producției. Pentru că în cadrul său are loc unirea forței de muncă cu mijloacele de producție și se creează bunurile materiale, acest stadiu constituie momentul hotărîtor al circuitului fondurilor. Desfășurarea normală a procesului de producție în acest stadiu este asigurată numai dacă planul de producție se îndeplinește ritmic și la toți indicatorii, îndatorire care trebuie să se afle permanent în atenția conducerii întreprinderii.

În cadrul consumării productive a mijloacelor de producție care se petrece în acest stadiu se creează noul produs asupra căruia forța de muncă transferă valoarea mijloacelor de producție consumate deodată cu incorporarea energiei fizice și intelectuale cheltuită de muncitori ca muncă socială. Noul produs conține astfel, pe lângă valoarea veche și valoarea nouă, formată din munca pentru sine și munca pentru societate.

În stadiul al doilea al circuitului lor, fondurile de producție avînd o formă productivă se deosebesc în fonduri fixe și fonduri circulante. Această deosebire în cadrul fondurilor productive se face din punct de vedere al modului cum circulă valoarea mijloacelor de muncă, cum își transmit ele valoarea asupra noului produs și al modului în care funcționează în procesul de producție.

Pe baza acestor criterii se definesc ca fiind fonduri fixe acea parte a fondurilor productive ale întreprinderilor socialiste care își păstrează în procesul de producție forma lor independentă de întrebuintare pînă la uzura totală și își transmit valoarea asupra noului produs la formarea căruia contribuie, în mod treptat, în măsura în care pierd din propria lor valoare o dată cu pierderea din valoarea lor de întrebuintare. Din categoria fondurilor fixe fac parte clădirile, construcțiile speciale, mașinile și uneltele de muncă, instalațiile și dispozitivele de transmisie, mijloacele de transport ș. a.

Prof. univ. ing. dr.
MIRON BELEA

(Continuare în pag. a IV-a)

Fondurile fixe au rol hotărâtor în dezvoltarea economiei naționale, în întărirea puterii industriale a țării și sporirea producției de bunuri materiale. Elementul cel mai activ în cadrul fondurilor fixe sînt mașinile-unelte și utilajele. De aceea lor li se acordă deosebită atenție în cadrul politicii de investiții. Dovada o constituie faptul că din totalul de aproape 700 milioane lei investiții făcute în economia națională în perioada 1950—1970 circa 40% au fost afectate pentru dotarea cu utilaje și instrumente de muncă. Datorită acestui efort, structura fondurilor fixe productive s-a modificat de la ponderea de 48,4% în anul 1950 la 65,1% în anul 1970.

Fondurile circulante sînt acea parte a fondurilor productive care se consumă în întregime în fiecare ciclu de producție în care intră și își transmit deodată întreaga lor valoare asupra produselor la formarea cărora concurează. Din categoria fondurilor circulante fac parte materiile prime, materialele, combustibilul și energia consumată în producție.

Stadiul al treilea constă în transformarea producției finite din forma marfă în forma bani, dar cu oarecare creștere cantitativă pe care o numim venit net. Acest stadiu se petrece din nou în sfera circulației. În acest stadiu are deosebită importanță economică viteza cu care produsul marfă pierde forma marfă și îmbracă forma bani, adică viteza vânzării. Orice întârziere în acest proces poate aduce daune întreprinderii în cauză și raporturilor ei cu alte întreprinderi, economiei naționale. Proprietatea socialistă oferă întreprinderilor posibilitatea realizării producției finite în mod planificat, deci pentru o cerere cunoscută, lucru esențial pentru asigurarea continuității procesului de producție în fiecare unitate. Ceea ce trebuie să preocupe permanent conducerea întreprinderii, pe planul desfacerii produselor sale, este respectarea termenelor de livrare, a condițiilor de calitate și a sortimentelor înscrise în contractele încheiate cu beneficiarii.

Cele trei stadii ale mișcării fondurilor constituie circuitul total și se prezintă sub forma :

B — Mp P M' — B'
S Fm. v

Pentru ca circuitul fondurilor de producție să se efectueze normal diferitele sale faze trebuie să se transforme una în alta fără stagnări. În acest scop trebuie să se asigure proporționalitatea corespunzătoare între mijloacele aflate în cele trei forme funcționale ; bănească, productivă și

marfă ; mijloacele să fie de calitate care să permită trecerea dintr-o formă în alta și să corespundă în final cererii. Aceste condiții se asigură în economia socialistă prin caracterul planificat al mișcării fondurilor și prin folosirea eficientă a pirghiilor valorice.

În practica economică fondul marfă al întreprinderii, împreună cu mijloacele bănești obținute din vânzarea mărfii și alte disponibilități bănești, sînt denumite fonduri de circulație, iar fondurile de circulație împreună cu fondurile circulante sînt denumite mijloace circulante ale întreprinderii. Astfel toate fondurile de producție ale întreprinderii pot fi cuprinse în două categorii : fonduri fixe și mijloace circulante.

Circuitul fondurilor de producție considerat ca un proces periodic în care începutul unui circuit se confundă cu sfîrșitul circuitului anterior se numește rotația fondurilor de producție. Trăsătura principală a rotației fondurilor de producție ale întreprinderii socialiste este caracterul său continuu și planificat. Societatea socialistă este interesată în accelerarea rotației fondurilor, pentru că cu cît este mai mare numărul rotațiilor, într-un an, cu atît primește societatea mai multe bunuri materiale și sînt mai bine folosite fondurile întreprinderii.

UZURA ȘI AMORTIZAREA FONDURILOR FIXE

Uzura în semnificația sa economică este expresia acelei părți din valoarea fondurilor fixe, pe care acestea o trec în mod treptat asupra produselor, în măsura în care își pierd din valoarea lor de întrebuințare. Uzura fondurilor fixe poate fi materială și morală. Uzura materială este rezultatul întrebuințării sau efectul acțiunii forțelor naturii asupra lor. În primul caz, valoarea fondurilor fixe se transmite asupra noului produs ; în cazul al doilea, valoarea se pierde și se recuperează pe seama venitului național. De aceea această a doua cauză a uzurii materiale trebuie evitată. Uzura morală este cauzată de progresul tehnic și este de două forme. Prima formă constă în diminuarea valorii fondurilor fixe ca urmare a apariției unor exemplare similare cu aceleași caracteristici tehnice, dar mai ieftine, fără ca valoarea de întrebuințare a fondului fix în funcțiune să sufere vreo modificare. Forma a doua a uzurii morale este determinată de apariția unor mijloace de muncă cu aceeași destinație productivă, dar cu randament superior. În cazul acestei forme a

uzurii morale, odată cu valoarea se pierde și valoarea de întrebuințare a mijlocului fix. Uzura morală trebuie să fie evitată în limita posibilului prin folosirea intensă a fondurilor fixe și la întreaga lor capacitate, ceea ce permite să-și transmită în termen cît mai scurt toată valoarea.

Valoarea pe care fondurile fixe o transmit produsului marfă la crearea căruia participă, se recuperează în formă bănească prin amortizare, care reflectă procesul de uzură a fondurilor fixe și de creare a mijloacelor bănești necesare reînnoirii lor în formă naturală.

Amortizarea fondurilor fixe se efectuează practic prin stabilirea unei cote anuale de amortizare. Această cotă se cuprinde în preț de cost al producției și după realizarea mărfii se varsă în fondul de amortizare. Fondul acesta constituie principala sursă de înlocuire fizică a fondurilor fixe scoase din funcțiune din cauza uzurii. Mărimea valorică a fondului de amortizare depinde de valoarea fondurilor fixe supuse amortizării și de durata lor fizică în funcționare stabilită prin mărimea cotei de amortizare.

Determinarea riguroasă științifică a amortizării prezintă o importanță deosebită pentru economia socialistă. Întrucît de acest lucru depinde înlocuirea valorii fondurilor fixe, rentabilitatea întreprinderilor și cointeresarea materială a muncitorilor și personalului tehnico-administrativ în folosirea eficientă a fondurilor fixe.

În țara noastră, pe parcursul anilor de economie planificată s-au adus periodic îmbunătățiri regimului de amortizare a fondurilor fixe, cerute de regimul rapid de dezvoltare al forțelor de producție, de schimbările în nivelul tehnic al producției și tehnologia de fabricație. Prin legea privind amortizarea fondurilor fixe, care a intrat în vigoare din anul 1969, regimului de amortizare i s-au adus o seamă de îmbunătățiri cum sînt reducerea duratei medii de amortizare de la 25,7 la 21 ani și cointeresarea întreprinderilor în asigurarea recuperării integrale a valorii fiecărui fond fix în condiții raționale de exploatare. Măsurile legitime au scopul de a accelera înlocuirea și reînnoirea fondurilor fixe ; de a stimula folosirea intensivă a mijloacelor de muncă ; de a asigura întreținerea și efectuarea reparațiilor în condiții corespunzătoare ; de a contribui la stabilirea mai reală a costurilor producției și a rentabilității întreprinderilor.

FOLOSIREA EFICIENTĂ A FONDURILOR FIXE ȘI A MIJLOACELOR CIRCULANTE

Fondurile fixe sînt o compo-

nență principală a potențialului de producție al fiecărei întreprinderi. În țara noastră datorită politicii partidului de neobosit efort pentru industrializarea socialistă, parcul de mașini-unelte a crescut continuu numeric și este ridicat calitativ la nivelul tehnicii celei mai moderne. Faptul că în prezent peste 50 la sută din numărul total al mașinilor-unelte au o vechime mai mică de 10 ani — din care 35 la sută sub 5 ani — este dovada griii permanente pentru înnoirea și modernizarea acestei părți active a fondurilor fixe. Ca și în cazul întregului potențial de producție al întreprinderilor, căile de îmbunătățire a folosirii fondurilor fixe productive sînt folosirea extensivă prin prelungirea timpului de funcționare a mașinilor-unelte și folosirea intensivă prin obținerea unui spor de producție pe unitate de fond fix în unitate de timp. Factorii care contribuie la folosirea extensivă a fondurilor fixe sînt: ridicarea coeficientului de schimb, punerea în acțiune a fondurilor fixe inactice și scurtarea duratei de probă a noilor fonduri introduse în producție.

Gradul de eficiență a folosirii mijloacelor circulante se exprimă prin doi indicatori: numărul de rotații efectuate de mijloacele circulante pe durata unui an și durata unei rotații în zile.

Pentru economia socialistă are mare importanță accelerarea vitezei de rotație. Creșterea vitezei de rotație se obține în fiecare din formele funcționale — stocuri de materii prime pentru producție, producție în curs de fabricație și producție marfă. Să luăm un exemplu. Fie producția realizată de o întreprindere în anul 1972 de 376 milioane lei, iar soldul mediu al mijloacelor circulante de 94 milioane lei. În acest caz, numărul rotațiilor efectuate de mijloacele circulante în cursul anului va fi de 4 (364 mil : 94 mil.) și reprezintă coeficientul vitezei de rotație al mijloacelor circulante. Raportînd numărul zilelor din perioada de plan (360) la numărul rotațiilor efectuate de fondurile circulante se obține viteza de rotație în zile. În exemplul nostru această viteză este de 90 zile (360 : 4).

Să presupunem că timpul de rotație se reduce de la 90 de zile la 60 zile. În acest caz mijloacele circulante se vor roti într-un an de 6 ori. Dacă volumul producției întreprinderii rămîne același, ea va avea nevoie în fiecare moment de 62.6 mil. lei mijloace circulante în loc de 90 mil. lei. Prin urmare, 27.4 mil. lei pot fi eliberate pentru a fi puse la dispoziția altor întreprinderi ce intră în funcțiune, fără a recurge la ajutorul bugetului de stat.

În formă naturală reducerea mijloacelor circulante înseamnă pentru întreprinderi, efectuarea volumului anterior al producției lor, avînd în magazii mai puține valori materiale, ceea ce ușurează aprovizionarea tehnico-materială. În anii 1966—1970, datorită eforturilor făcute pentru ridicarea nivelului activității economice, s-au obținut unele succese în privința accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Fenomenul se manifestă în faptul că necesarul de mijloace circulante a crescut într-un ritm mai redus decît a crescut producția. În anul 1970, spre exemplu, s-a realizat, în raport cu anul 1965 un volum al producției marfă vîndută și încasată cu circa 62 la sută mai mare, în vreme ce fondurile aferente au crescut numai cu 28 la sută.

În economia noastră sînt create condiții pentru îmbunătățirea folosirii fondurilor fixe și a mijloacelor circulante. Dotarea întreprinderilor cu fonduri fixe într-o tot mai mare măsură la nivelul tehnicii celei mai avansate, creșterea continuă a gradului de calificare a forței de muncă, pregătirea cadrului organizatoric, cointeresarea materială, sînt elemente ce favorizează desfășurarea unei activități economice tot mai eficiente în fiecare unitate productivă.

BIBLIOGRAFIE

— Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. cu privire la planul de dezvoltare economico-socială

a României pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale acestei dezvoltări pe perioada 1976—1980. În: Congresul al X-lea al P.C.R. București, Editura politică, 1969, p. 673, 694, 697.

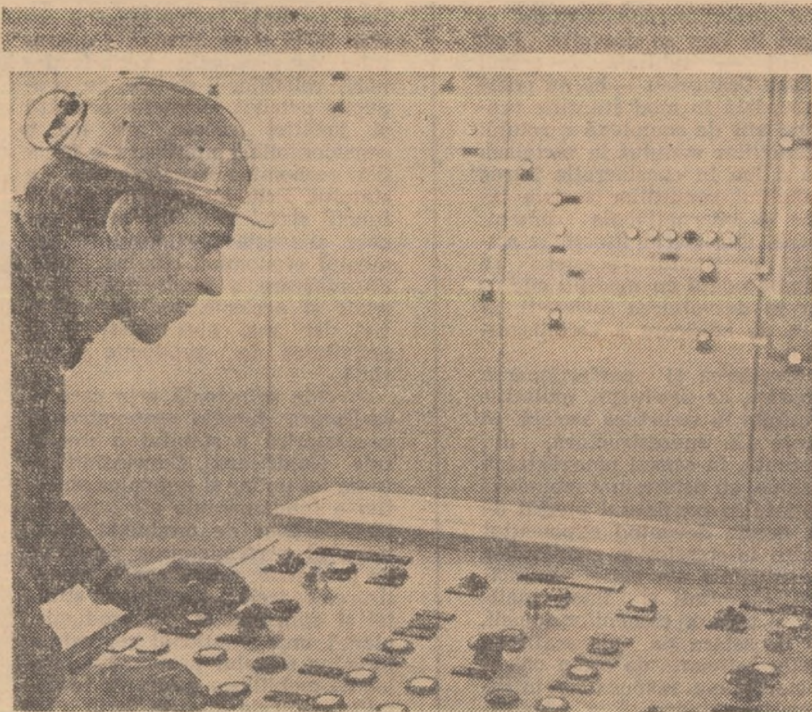
— Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale. În: Conferința Națională a P.C.R. 19—21 iulie, 1972, București, Editura politică, 1972, p. 448.

Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderile și centralele industriale și de construcții — 19 febr. 1972. În: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6. București, Editura politică, 1972, p. 861.

Nicolae Ceaușescu — Raport la Conferința Națională a P.C.R. În: Conferința Națională a P.C.R. 19—21 iulie, 1972, București, Editura politică, 1972, p. 19—20.

Nicolae Ceaușescu — Raportul C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului. În: Congresul al X-lea al P.C.R. București, Editura politică, 1969, p. 26—33, 38—41.

— Legea nr. 62/1968 privind amortizarea fondurilor fixe. Hotărîrea nr. 139/1969 a Consiliului de Miniștri pentru executarea Legii nr. 62 din 27 dec. 1968, privind amortizarea fondurilor fixe. București, Consiliul de Stat. Colegiul redacțional al Buletinului Oficial al R.S.R., 1972, 200 p.

Întreprinderea metalurgică Bacău: La pupitrul de comandă în secția turnătorie vane

eriu racticii

— Care ar fi, după dv., calea de rezolvare a acestei stări de fapt?

— Dacă am reuși să înființăm secții pentru eleve chiar în fabrică, sau ateliere bine puse la punct în toate școlile și dacă s-ar intensifica colaborarea dintre toți factorii interesați: fabrică, școală, organele locale de stat. Așa cum se desfășoară în prezent practica elevilor în fabrică, ea nu corespunde cerințelor actuale. La noi mai sînt gîturi în producție, uneori se execută munci simple, stereotipe. Personal optez pentru secții bine dotate la școli sau lângă fabrici. Altfel, tot ce facem este formal și inefficient. În privința calificării, optez pentru extinderea școlilor profesionale. Și școlile generale vor putea da — teoretic — tinere calificate, dar pentru aceasta trebuie, mai întîi, să aibă ateliere bune, maiștri la fel de buni și dragoste de muncă.

— De ce nu dotați și alte școli cu ateliere?

— Nu avem mașini de cusut. Și nu aș vrea să ocup spațiul școlilor cu fier vechi. Eu zic să mergem mai înțeles (de nevoie), dar mai eficient, decât repede și de ochii lumii, cum se

in Suceava

...ități funcționale asemănătoare răspunde la un același efort, dar de la 14 ani băieții au o cantitate de muncă fizică mai mare decât fetele. În cazul supunerii la muncă, trebuie deci să se țină seama de primul rînd, de gradul de voltare fizică în cadrul grupelor sex și vîrstă dată. Elevii cu o vîrstă staturo-ponderală mai mică vor efectua eforturi fizice puțin intense decît colegii lor de aceeași vîrstă mai bine dezvoltată. Asemenea, încă de la vîrsta de 13 ani, fetele vor fi supuse unor eforturi fizice de intensitate mai mică decît băieții.

Într-un ambele sexe, intensitatea muncii trebuie să fie dozată parțial înaintarea în vîrstă, diferențiu-se solicitarea admisibilă pentru 11—13 ani față de cea indicată pentru 14—15 ani și de cea adecvată la 17 ani sau la 18 ani, chiar dacă unele cazuri un elev de 15 ani mai bine dezvoltat fizic decît unul de 17 ani.

— Respectarea regulilor de igienă și a condițiilor practice a elevilor, care sînt strîns legate de caracteristicile ei de dezvoltare, sex și vîrstă, este foarte mare importanță pentru dezvoltarea multilaterală a copiilor și tinerilor.

► **Dr. IRINA CHIRIAC**
Institutul de igienă și sănătate publică, București

spune. Avem un început promițător la Școala nr. 3.

Forme depășite

Gheorghe Eichorn: Deși ne-am preocupat ca elevii noștri să se deprindă cu meseriile cerute de industria locală (avem ateliere bine organizate de lăcătușărie-mecanică, electrotehnică-bobinaj, mecanică auto, menaj-gospodărie), m-am convins că această formă, în special în ceea ce privește clasele mari, este total depășită. Oricît ne-am strădui să apropiem atelierele noastre de specificul secțiilor din fabrică, nu reușim s-o facem. Și iată de ce. Avem un spațiu limitat (deși, precum vedeți, la prima vedere, ele par încăpătoare și frumoase) și de aceea nu avem unde depozita materia primă. În comparație cu uzina, un specialist își poate da imediat seama că la nivelul actual al producției, atelierele noastre sînt totuși slab dotate. Ne-ar trebui freze, raboteze, aparate de măsură etc. Copiii dispun de absolut toate mașinile și aparatele (insist că nu se poate face o pregătire cu jumătăți de măsură) necesare doar la uzină. Acolo, și numai acolo, procesul de producție se prezintă ca un tot întreg, ceea ce este indispensabil pentru calificare. De aceea, ne mindrim cu faptul că am reușit să organizăm practica în producție.

— Cum urmăriți elevii la practică?

— Răspunde maestrul-instructor. Sarcina principală a acestuia este de a-i conduce pe elevi la locul de muncă, a-i urmări, a-i nota, adică a răspunde de ei de la A la Z. Ne-am convins că metoda a dat rezultate bune.

— Cîți dintre absolvenții școlii dv. s-au încadrat în producție?

— Din ultima promoție o treime sînt angajați la Uzina de reparații auto. Vă asigur că aceasta nu ar fi fost posibil, dacă ei n-ar fi lucrat în timpul practicii acolo. Astfel s-a făcut legătura intimă dintre producție și elev.

Musafiri în uzină

și practică fără rezultate

Dumitru Alexeevici: Grupul nostru de uzine își recrutează muncitorii prin următoarele canale: prin ucenicie la locul de muncă (sînt primii absolvenții claselor a VIII-a și a X-a), prin școli profesionale și cursuri de calificare de scurtă durată.

— Cîți absolvenți ai școlilor generale de 10 ani ați angajat în ultimul an?

— Din ultima promoție, numai doi... Deși la noi fac practică elevii de la Liceul „Ștefan cel Mare”, Școlile generale nr. 5, nr. 2, aceștia (în special liceenii) se plimbă printre mașini în loc să lucreze. Își dau aere de intelectual... Cred că este imperios necesar să vină la practică împreună cu maiștrii-instructori, să fie mai bine organizați și supravegheați. În felul în care se desfășoară astăzi practica, nu vîd ce rezultate poate da. Dacă m-aș referi la licee sau chiar la școlile generale ca sursă de cadre, sincer vorbind, n-aș avea ce spune. Ele nu se vîd.

— Am văzut lucrînd în uzină numeroase grupuri de tineri bine organizați.

— Adevărat. Sînt ucenicii noștri, care lucrează în atelierele-școală special amenajate.

— Nu aveți astfel de ateliere și pentru elevii școlilor generale?

— Nu avem posibilități. Și dacă am avea, cred că le-am folosi tot pentru ucenicii sau pentru cei care sînt la cursurile de scurtă durată. Vedeți, ne gîndim la eficiența investițiilor. Liceenii vin, pleacă...

— Totuși, cum muncesc ei aici, în uzina dv.?

— Pe lângă mașini, se uită. Unii mai fac ceva. Toți îi considerăm musafiri.

— Nu se ocupă nimeni de ei?

— Ba da. Maiștrii noștri, inginerii, dar în limita posibilităților. Producția trebuie să meargă înainte...

— Care credeți că ar fi soluția?

— Crearea unor secții speciale pentru elevi, dar să avem grijă să fie... rentabile. Sarcina primordială a școlii în privința muncii practice este după cum știm cu toții, dezvoltarea plăcerii de a munci. Tocmai aici e buba. Lor nu le place să muncească cu miinile. De aceea, ne recutăm cadrele mai mult prin cursuri de scurtă durată, care, în trecut fie zis, sînt mai eficiente decît trei ani de școală profesională.

tarea plăcerii de a munci. Tocmai aici e buba. Lor nu le place să muncească cu miinile. De aceea, ne recutăm cadrele mai mult prin cursuri de scurtă durată, care, în trecut fie zis, sînt mai eficiente decît trei ani de școală profesională.

Necesitatea prognozei

Radu Parareici: Absolvenții școlii noastre se duc de regulă la ucenicie sau cursuri de calificare, conform intereselor proprii. La școală, avem ateliere de tîmplărie și croitorie. Cei care au făcut tîmplăria sînt atrași spre Combinatul industriei lemnuului; fetele de la croitorie se duc la „Zimbru”. Nu însă în mod organizat. Lăcătușărie încă nu avem, dar vom face un atelier anul viitor, mai ales că Bosanci este o comună foarte aproape de Suceava. Preluarea parțială a producției unei fabrici sau cooperative de consum ar fi o rezolvare. Trebuie să învingem inerția în care ne găsim, dînd tineri calificați industriei noastre.

— Vă rog să precizați.

— Pentru aceasta, ar trebui să vorbim în primul rînd de dotarea atelierelor, de diversificarea lor în raport cu cerințele, de maiștri pricepuți. Ne trebuie polizoare, mașini de găurit și altele altele. Elevii sînt dornici să învețe meseriile cele mai diverse. Inspectoratul sîngur nu poate face față acestor cerințe. Dacă s-ar legifera dotarea școlilor de către marile întreprinderi, situația s-ar schimba. În al doilea rînd, este necesară o activitate de prognoză la nivel de județ. Personal, aș vrea să cunosc, ca profesor de matematică (o știință exactă, deci) peste 2, 3, 5, 20 de ani nevoile de cadre ale industriei noastre județene. Deocamdată bijbii. Atunci ce să spunem elevilor?

Eficientă și continuitate

Paul Leu: Am reușit să înființăm la școala noastră (Școala de aplicație nr. 3), două ateliere montate de Fabrica de tricotate „Zimbru”. Am luat mașinile sub formă de imprumut. Cota de amortizare se obține din desfacerea produselor lucrate de elevi. Fabrica ne-a pus la dispoziție maiștri (plătiți de școală) și materia primă. Tot fabrica asigură și desfacerea produselor.

— Cîte eleve din ultima promoție s-au angajat?

— 15 din 32!

— Deci un procent foarte mare.

— Da. Rezultatele obținute au fost încurajatoare, deși fabrica mai are unele obiecții privind pregătirea în meserie a elevilor noastre... S-a mai întîmplat ceva semnificativ: mulți părinți insistă ca fetele lor să urmeze la școala noastră, fiindcă au asigurată calificarea și, deci, un loc de muncă. Cred că așa ar trebui să procedeze toate școlile. Toate atelierele trebuie să aibă eficiență și continuitate: calificarea și, implicit, locul de muncă.

★ Din cele relatate, desprindem pe scurt următoarele: este imperios necesar ca școlile generale, liceele teoretice să organizeze ateliere — secții ale fabricii (în școală sau uzină), incluse în planul de producție al întreprinderii și asigurate cu cadre calificate din întreprindere; în aceste ateliere-secții să fie asigurat un proces complet de producție (într-o ramură dată), cu toate verigile sale, care să nu se deosebească în esență de cel din „uzina-mamă”, lucru indispensabil pentru formarea unui lucrător bine pregătit; asigurarea continuității practicii productive în cei patru ani ai liceului, respectiv în anii de învățămînt din școala generală.

Pentru a pune definitiv capăt formalismului ce mai dăinuie, din păcate, în acest domeniu într-un număr de școli (atrăgînd atenția că s-a trecut de mult de faza încercărilor și experimentărilor), școlile, inspectoratele vor trebui să găsească noi forme organizatorice — exemple aduse aici sînt cea mai bună dovadă că este posibil — prin care să se ajungă la scopul propus: îndrăgirea de către elevi a muncii practice, calificarea într-o meserie, integrarea în activitățile directe productive.

Anchetă realizată de
C. BUȚURA

Cadrele didactice de la Școala generală din Băjești (com. Băliiești, jud. Argeș) au consacrat o duminică de martie orientării profesionale a elevilor.

Invitații — cadre de conducere ale Trustului de construcții Argeș — au vorbit elevilor din clasele VII—VIII și părinților acestora despre satisfacțiile și răspunderea meseriei de constructor, despre marele grup școlar, despre atmosfera de lucru a șantierelor.

Între conducerea școlii și cea a trustului s-a convenit ca școala să fie patronată de trust, după care participanții au urmărit un program artistic prezentat de elevii Grupului școlar construcții Pitești.

Acțiunea — ne asigură prof. Virgiliu Nișescu — s-a bucurat de un real interes din partea elevilor.

În satul Zimbru, aparținător comunei Gurahonț din județul Arad, iubitorilor de rarități le stă la dispoziție rezervația botanică a Academiei Republicii Socialiste România, numită „Dosul laurului”. Este singurul loc natural în care se poate admira, în flora patriei noastre, laurul — planta care în antichitate încununa victoria. Ghidul ne spune că acest loc este punctul cel mai nordic al ariei sale mediteraneene și cel mai estic al ariei sale atlantice.

Rezervația „Dosul laurului” este așezată la o altitudine de 600—650 m, versant sud-estic, și se întinde pe o suprafață de circa doi ari, laurii părînd ca niște insule compacte, de un verde ce persistă tot timpul anului. Înălțimea medie a plantelor: 2,20 metri, diametrul de 2—3 cm, pe un sol brun de pădure (degajat de arbori prin extragerea speciilor coplesitoare de plop, carpen, fag; de spini și de mărăciunișuri — adeseori cu ajutorul școlilor din împrejurimi).

Oricînd, o excursie la rezervația botanică a Academiei Republicii Socialiste România, „Dosul laurului” (Ilex Aquifolium) din Zimbru este interesantă pentru elevi și profesori. (Ion Coțoi).

300 de elevi și cadre didactice de la școlile din Buftea au participat duminică, 25 martie a.c., la ample acțiuni de desecare pentru înlăturarea urmărilor inundațiilor de pe raza orașului. Alături de ceilalți cetățeni din localitate și din Capitală, ei au săpat un canal pentru evacuarea apelor, lung de 200 m, și adînc de 2 m., excavînd peste 1.000 metri cubi de pămînt clisos. (Mihai Ionescu)

De aproape un deceniu, prof. dr. Ion Ghelase, un entuziast al operii lui Mihai Eminescu, nu precupește nici timp, nici energie pentru a face cunoscute aspecte inedite din activitatea marelui nostru poet. L-au audiat oameni veniți la odihnă în pitoreștile stațiuni de pe Valea Prahovei, muncitorii, tehnicienii, inginerii din București și alte centre industriale, dar publicul său obișnuit îl constituie tineretul: muncitorii, elevii, studenții. Nu lipsesc din rîndurile celor care îl urmăresc expunerea nici specialiștii: profesori de literatură română, economiști etc.

De curînd, la Clubul Grupului școlar „23 August” din Capitală, prof. Ion Ghelase a ținut, în fața elevilor și profesorilor Liceului industrial pentru construcții de mașini, conferința „Eminescu și matematica”, conferință făcînd parte dintr-un ciclu: „Gîndirea științifică, social-economică a lui M. Eminescu”. Ne facem o plăcută datorie de a consemna în aceste rînduri devoțiunea unui dascăl. (N. S.).

În zilele de sîmbătă 31 martie și duminică 1 aprilie se desfășoară la București, Cluj, Iași, Craiova și Timișoara etapa zonală a festivalului elevilor din școlile și liceele de artă — ediția 1973. La rampa festivalului se prezintă tineri interpreți, formații corale, camerale și orchestrale. Cu aceeași ocazie, vor fi inaugurate expoziții de artă plastică.

**Discuții
apropiate,
nu prelegeri
ex cathedra**

Fie că are loc sub forma unor consultații, a unor conferințe sau lectorate, ținute cu părinții tuturor elevilor dintr-o școală sau cu ai celor dintr-un grup de clase apropiate ca vîrstă, transmiterea cunoștințelor pedagogice în forme organizate constituie o obligație a școlii.

În orice colectiv școlar se nasc nenumărate probleme specifice, apar aspecte și fenomene educative de un tip special care se cer dezbătute cu toți părinții tocmai pentru a le direcționa și lor preocupările în sensul pe care viața colectivului școlar respectiv îl reclamă. Atitudini și reacții mai des întîlnite la elevi, ar interesa, la prima vedere, numai pe părinții celor care le manifestă. În realitate, la fiecare vîrstă, în felul ei, „contaminarea” se produce lesne și, ca atare, nu e deloc rău ca și ceilalți părinți să fie avertizați, pentru ca, eventual, să o prevină. Dar de un asemenea gen de subiecte nu se poate în nici un caz abuza. Pe de altă parte, așa cum spuneam cu alt prilej, publicul acesta de părinți cărora ne adresăm este foarte diferențiat ca nivel și mai ales sub raportul îndrumărilor de care are nevoie. Copilul fiecăruia este o individualitate distinctă, punîndu-i părintelui

INTERFERENȚE EDUCATIVE

său probleme, iar acesta la rîndul lui poate găsi fiecărei probleme o rezolvare adecvată. Ca atare, ceea ce pentru unii poate fi interesant și oportun, pentru alții poate însemna simple platitudini sau banalități lipsite de orice semnificație practică. Faptul este pînă la un punct inevitabil.

Abordarea globală este cu atît mai dificilă cu cît masa auditoriului este mai mare și deci mai neomogenă. Și totuși ceva ar trebui făcut pentru a evita latura formală, plicticoasă pentru unii a acestor ședințe, sau lectorate.

Încercăm să folosim cîteva sugestii. Primul și cel mai important lucru pare a fi necesitatea de a evita caracterul academic al acestor alocuțiuni. Pe cei mai mulți părinți îi va handicapa, pe unii îi va speria, pe alții îi va plictisi, iar cei cu spirit critic mai ascuțit le vor considera simple parade de erudiție. Toată lumea știe că „ar fi bine să fie bine”, dar cum să facă pentru a atinge acest deziderat știe mai puțin. Nu vreau să se înțeleagă cumva că aș susține necesitatea unei pedagogii a familiei care să fie exclusiv normativă și pe care să o distribuim părinților în pilule cu destinație expresă spre un simptom sau altul. Se știe doar că, pînă la aspectele practice minore își au temeiurile lor teoretice și, ca atare, o rezolvare sau alta se va justifica prin orientarea de principiu adoptată de cel care susține expunerea. Opinăm doar pentru ideea de a pleca întotdeauna de la situații și incertitudini părințești, tipice pentru vîrsta copiilor la care ne referim, iar atunci cînd încercăm să sugerăm soluțiile, să le susținem întotdeauna cu argumente din arsenalul psihologiei și pedagogiei, pe care însă să le expunem explicit, bazîndu-ne pe fapte și observații la care să aibă acces orice

persoană fără o pregătire de specialitate în această direcție.

Iată, de exemplu, decît să expunem după tipicul unui tratat trăsăturile preadolescenței (dacă aceasta ne e tema determinată de interesul părinților convocați) putem intra în subiect pe o cale foarte directă: „Ce ați observat în ultima vreme la copiii dumneavoastră? Nu vi se pare că sînt mai nervoși ca de obicei, că încep parcă să se depărteze oarecum de dumneavoastră, să manifeste o independență în forme uneori cam insolente sau chiar agresive?” Părinții înșiși se vor simți poate stimulați să completeze lista manifestărilor specifice pe care le-au remarcat în ultima vreme la copiii lor. Profesorul va întregi treptat tabloul, avînd grijă să avertizeze pe părinți că aceste manifestări apar, la această vîrstă, la aproape toți copiii, dar nu e cazul să se alarmeze, pentru că nu sînt stabilizate, ci trecătoare, cu condiția ca ei să le înțeleagă și să știe cum să le facă față. Trebuie neapărat să li se sublinieze ideea că reprimarea, ca și tolerarea nesăbuită a acestor atitudini negative pot fi deopotrivă de dăunătoare pentru copil și, bineînțeles, să li se sugereze cîteva feluri de soluții pentru fiecare gen de manifestare, astfel încît părinții să le aleagă pe cele care se potrivesc cu firea, cu temperamentul copilului lor. Cu alte cu-

vinte sîntem pentru discuții apropiate, directe, sincere cu părinții și nu pentru prelegeri protocolare, în care să se ingrămădească tot felul de adevăruri teoretice neînțese în formele concrete pe care le îmbracă în realitate.

Asemenea discuții credem că vor avea darul de a-i lega pe părinți de profesori, dar și pe părinți între ei — fapt foarte important dacă avem în vedere legăturile de colegialitate și prietenie dintre copiii lor, legături cu profunde rezonanțe reciproce în caracterul și al unora și al altora.

În al doilea rînd, cred că ar fi din multe puncte de vedere recomandabil ca tema să fie dinaintea anunțată tuturor părinților. Dacă știu dinainte subiectul, și dacă vin în primul rînd fiindcă acesta îi interesează, chiar dacă expunerea nu întrunește toate calitățile și prin aceasta nu vor da răspuns la nedumeririle pe care le aveau, vor pune ei niște întrebări, vor stimula și aprinde spiritele.

În fine, formularea temei, a titlului are o importanță — fără nici o exagerare — excepțională. Dacă în cazul temei de mai sus vom propune titlul „Trăsăturile preadolescenței” sau „Despre preadolescență” ne rătăcim în mare parte participarea unui auditoriu numeros. În schimb, un titlu de genul: „Copilul dv. a ajuns la preadolescență. Știți cum să-i îndrumați acum comportarea?” va fi desigur mai antrenant.

Este de criticat atitudinea acelor colective didactice care, atunci cînd planifică și desfășoară asemenea acțiuni, le judecă eficacitatea după numărul participanților. Acesta este semnul cel mai sigur al formalismului.

NADIA NICOLESCU

**Birocrația
și dirigenția**

Cu toate că nu numai dirigințele răspunde de educația elevilor, ci toți profesorii — el are o serie de obligații în plus pe această linie: pregătirea și buna desfășurare a orei de dirigenție, cunoașterea climatului socio-familial al elevului, îndrumarea pedagogică a părinților, ca să nu mai vorbim de discuțiile cu elevii, în grup sau individual, în afara orei de dirigenție, participarea la diverse manifestări ale clasei — și tot ce poate duce la perfecta cunoaștere a elevului în vederea influențării lui eficiente.

Consider că în școala noastră diriginții sînt împiedicați să se ocupe pe larg de aceste foarte importante probleme ale educației, pentru că sînt solicitați la rezolvarea a tot felul de probleme mărunte, administrative, dar care ocupă un mare volum de timp.

La începutul anului trebuie să întocmești, personal, tabele cu elevii pentru primirea rezizitelor școlare, a echipamentului, pentru primirea cărților de la bibliotecă; lunar faci tabele pentru primirea materialelor de igienă și mergi la administratorii școlii pentru întocmirea bonurilor de magazie, după care umbli să obții semnăturile contabilității și conducerii școlii, apoi stai la magazie să asisti la distribuirea respectivelor materiale. În fiecare lună, distribuie cartelele pentru cei care locuiesc în căminul școlii și urmărești săptămînal curățenia în cămin. La pleca-

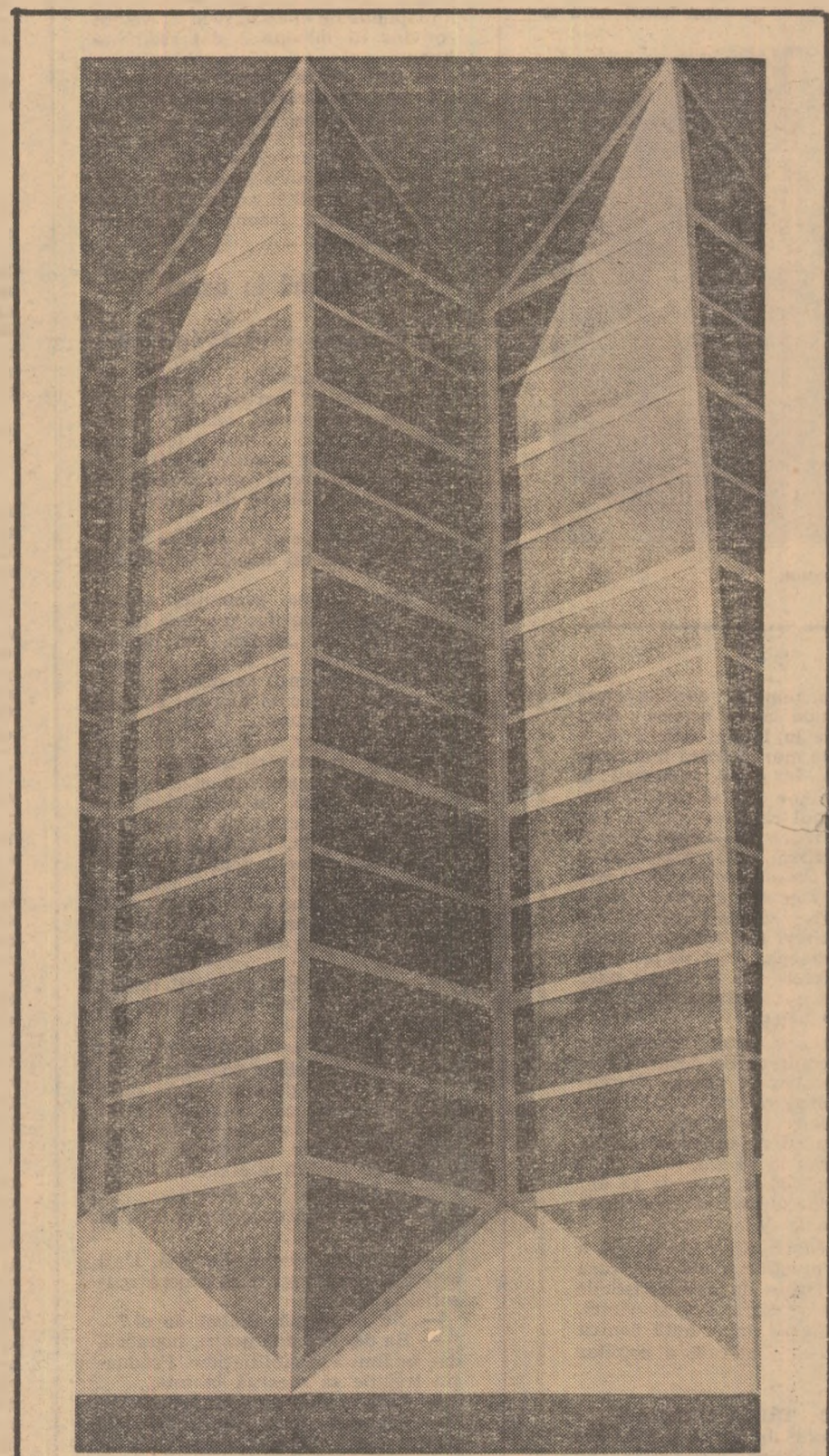
rea în vacanță, distribuie banii pentru IRTA și foile de drum pentru C.F.R., iar la venirea din vacanță strîngi biletele de autobuz sau C.F.R. și le decontezi la contabilitate. Ni se cere să completăm în fiecare an, în fiecare trimestru, în fiecare săptămîină, caiete speciale cu plan de muncă și plan de lecție.

Ce timp ne mai rămîne pentru a ne cunoaște bine elevii, a ne documenta, a urmări problemele concrete pe care le ridică viața complexă, aflată într-o continuă schimbare și dezvoltare a colectivului de elevi, a chibzui asupra căilor de îmbunătățire a activității noastre?

În același timp, cred că diriginții trebuie sprijiniți și mai mult, nu numai în ceea ce privește crearea timpului necesar muncii lor, ci și în îndrumarea și buna lor orientare în activitate. Se discută foarte mult despre carentele orelor de dirigenție și, în general, ale sistemului de lucru al dirigințelui. Este timpul să se treacă la alcătuirea unei noi programe a muncii educative, care să nu cuprindă dogme, ci orientările cerute de evoluția actuală.

Bine ar fi să se editeze și o metodică a muncii educative, atît de dorită în școli, ceea ce nu exclude cerința ca structura orei de dirigenție să o poată stabili dirigințele, în funcție de tema aleasă, ca și de particularitățile clasei sale.

Prof. FLORIAN ȘTEFĂNESCU
Centrul școlar chimie, Pitești

Armonică industrială

Foto: IOAN GHEȚIU-Iași

Absolvenți cu și fără diplomă

Regim juridic diferențiat pentru cele două categorii

Dispozițiile legale prevăd modalitatea în care se încheie studiile de învățământ superior, instituind obligația pentru absolvenți de a promova examenul de diplomă. Absolvenții care nu promovează examenul de diplomă, fie că sunt respinși, fie că nu se prezintă la examen, pot primi, la cerere, certificat de absolvire. Drepturile conferite absolvenților sunt însă diferențiate, în raport cu promovarea sau nepromovarea examenului de diplomă.

Acest regim juridic diferențiat se concretizează, chiar odată cu repartizarea în producție a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și constă în faptul că cei fără diplomă sunt repartizați în producție după repartizarea absolvenților care au promovat acest examen, astfel că, posibilitatea lor de alegere a postului preferat este mai restrânsă. Totodată, absolvenții căsătorii, ai aceleiași promoții, care nu au promovat examenul de diplomă, nu beneficiază de dreptul de a fi repartizați în aceeași localitate sau în localități apropiate, în ordinea și după media cea mai mare obținută de unul dintre soți.

Odată cu prezentarea absolventului la unitatea unde a fost repartizat, consecințele juridice sînt și mai evidente. Astfel, absolventul cu examenul de diplomă, repartizat în comună, potrivit Decretului nr. 158/1970, care are domiciliul în altă localitate, va primi o indemnizație de instalare egală cu un salariu lunar. Absolvenții fără diplomă nu pot beneficia legal de această indemnizație și vor primi, de la unitatea respectivă, la cerere, o jumătate de salariu, ca avans, în condițiile prevăzute de lege.

O altă consecință legală a nepromovării examenului de diplomă este și aceea a pierderii dreptului la ocuparea postului ce i-a fost repartizat în învățământ ca personal didactic titular, după expirarea perioadei de stagiu. În această situație, cel în cauză poate fi încadrat în funcție ca personal didactic fără studii corespunzătoare și salarizat ca atare, potrivit dispozițiilor legale.

Absolvenții instituțiilor de învățământ superior, fără examen de diplomă, care, la data intrării în vigoare a statutului (15.III.1969) funcționau în învățământ, păstrează dreptul de a preda în învățământul obligatoriu de cultură generală; nu beneficiază de acest drept absolvenții institutelor pedagogice, care au pregătit profesori numai pentru învățământul obligatoriu de cultură generală.

Dispozițiile legale prevăd, totodată, că absolvenții, în perioada de stagiu, au situația juridică de stagiar și numai după îndeplinirea acestui stagiu au dreptul să obțină definitivarea încadrării în organizația socialistă respectivă, sau încadrarea la o altă organizație socialistă. Cu alte cuvinte, pe perioade cît absolventul este în executarea stagiului, conform actului de repartizare, acesta are un contract de muncă pe o perioadă determinată cu unitatea respectivă. Numai după scurgerea acestui timp determinat, absolventul are dreptul să încheie un contract pe durată nedeterminată, fie cu unitatea unde și-a îndeplinit stagiul, fie cu o altă organizație socialistă, cu respectarea procedurii legale.

În învățământ însă, pentru a se

putea încheia un contract pe durată nedeterminată, se mai pretinde și îndeplinirea unor condiții prealabile. În temeiul actului de repartizare ce se emite absolventului instituției de învățământ superior de la învățământul de zi, acesta este numit în învățământ de Ministerul Educației și Învățămîntului ca personal didactic de predare, titular. Statutul personalului didactic instituie obligația pentru acești absolvenți de a se prezenta la examenul pentru definitivarea în învățământ, la expirarea stagiului de 3 ani. La acest examen, cadrele didactice se pot prezenta în 3 sesiuni consecutive. Ca atare, acest personal didactic are calitatea de titular stagiar de la data prezentării la catedră și pînă la obținerea examenului de definitivare, sau cel mult pînă la expirarea perioadei de timp în care este obligat să se prezinte și să promoveze examenul pentru definitivarea în învățământ (5 ani).

Desigur, o condiție sine qua non este aceea că personalul didactic titular stagiar care urmează să se prezinte la acest examen de definitivare trebuie să fi promovat în prealabil examenul de diplomă; în caz contrar, nu are dreptul să se prezinte la acest examen, deoarece este considerat că nu îndeplinește condițiile de studii prevăzute de art. 9 din Statut.

Trebuie avut în vedere că în calculul perioadei de stagiu în muncă nu intră durata satisfacerii serviciului militar de către absolventul repartizat în producție căruia îi revine obligația îndeplinirii reale a unui astfel de stagiu în muncă.

IOAN V. BOJAN
consilier juridic șef

CONSULTAȚII

Inv. Pinkhardt Ioan, Arad, doarește să știe dacă, în timp ce urmează conservatorul prin cursuri fără frecvență (anul V) trebuie să participe și la cursurile de reciclare la care e planificat.

— Calificarea superioară ce o urmați dumneavoastră prin cursurile fără frecvență este una din formele prin care se realizează perfecționarea pregătirii profesionale prevăzute de Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste de stat, art. 2, 3, alin. e. Ca atare, nu puteți fi planificat și la alte forme de perfecționare, în același timp. Vă recomandăm să faceți cunoscut, în scris, inspectoratului școlar județean situația în care vă găsiți, pentru a opera această modificare în evidențele ce le ține.

(Definitivarea în învățământ obținută pentru funcția de învățător rămîne valabilă și pentru celelalte funcții didactice, dacă îndepliniți condițiile de studii — art. 83 din Statut).

Directorul Școlii generale — Sănatoriul T.B.C. Deleni — Hirău, jud. Iași, ne roagă să-i răspundem dacă se acordă o zi liberă, în afară de duminică, profesorilor de la clasele V—VIII.

— Nici un act normativ elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului nu prevede așa ceva. Vă recomandăm să revedeți art. 112 și 124 din Codul Muncii, precum și Capitolul „Obligația de muncă a personalului didactic” din Regulamentul privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic, aprobat cu Ordinul ministrului învățămîntului nr. 12316/1969, în vigoare și în prezent. Din scrisoarea dv am rămas surprins cum poate fi „ocupată catedra de matematică-fizică, de mai bine de 6 ani, de un profesor pensionar, în vîrstă de 68 de ani, licențiat în litere și filozofie”. Al cui interes a fost servit?

Prof. Dorobanțu Cleopatra, com. Botoroaga, jud. Teleorman, absolventă a institutului pedagogic de 3 ani, cursuri fără frecvență, cu examen de diplomă, suplinitoare, ne relatează că Inspectoratul școlar al județului Teleorman i-a respins cererea de rectificare a salarizării la împlinirea stagiului de 10 ani în învățămînt (I XII 1972), deoarece nu are gradul definitiv și ne solicită lămuriri în acest sens.

— Vă recomandăm să vă adresați din nou inspectoratului școlar arătînd că suplinitorii angajați în conformitate cu art. 34 din Statutul personalului didactic se salarizează așa cum se prevede în H.C.M. nr. 2841/1968, punctul 3 din nota la Anexa 1 A și punctul 10 din Precizările privind aplicarea acestei hotărîri, potrivit condițiilor de studii stabilite pentru funcția didactică îndeplinită și stagiul de activitate recunoscut în învățămînt și anume, de la 1 a lunii următoare celei în care suplinitorul comunică în scris că îndeplinește condiția de studii sau stagiu și prezintă actele doveditoare. În acest scop, inspectoratele școlare au primit și adresa Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 31883 din 1971, care înlocuiește punctul V din Instrucțiunile nr. 9375/1970.

Instituitoarea Baciu Ecaterina, com. Brănești, jud. Ilfov, întreabă dacă poate susține gradul II ca profesoară.

— Institutorii pot obține gradele didactice la una din specialitățile pentru care s-au pregătit în învățămîntul superior.

Prof. Pavel Gh. Ion, com. Blădești, jud. Bacău, solicită lămuriri privind repartizarea studenților care au urmat învățămîntul superior prin cursuri fără frecvență.

— De repartizarea în producție beneficiază numai absolvenții instituțiilor de învățământ superior de la cursurile de zi. (Decretul 158/1970). Cei ce și-au completat studiile superioare prin cursuri fără frecvență, pot cere numirea în învățămînt în perioada legală de transferări.

ION BADIU

Editura didactică și pedagogică ne răspunde:

Am primit de la Editura didactică și pedagogică, scrisoarea de mai jos:

Cu privire la articolul „Manualul de Geografie economică generală” apărut în „Tribuna școlii” nr. 85 din 3.III.1973, vă comunicăm următoarele: 1. Aproape totalitatea observațiilor critice referitoare la manualul de Geografie economică generală pentru anii II—III liceu sînt juste, judicioase expuse, reflectînd îndelungata experiență didactică și spiritul de observație al profesorului emerit Gheorghe Breharu de la Liceul „Petru Maior” din Gherla. 2. În legătură cu lipsurile semnificate menționăm că studiul Geografiei economice generale a fost introdus pentru prima dată în școli, în anul 1973, manualul în cauză fiind elaborat experimental, fără a exista un precedent în acest domeniu. La aceasta se adaugă faptul că programa analitică a fost primită de E.D.P. cu o mare întîrziere, ceea ce a impus un ritm de elaborare, redactare și tipărire a lucrării, departe de cel normal, care să asigure condițiile unei realizări de calitate dorită atît de Editură cît și de beneficiarii manualului.

Sîntem cu totul de acord cu semnatarul articolului apărut în „Tribuna școlii” că există unele capitole încărcate cu date și cifre de prisos (mai ales capitolul „Industria”), că unele capitole au textul prea scurt față de numărul de ore acordat de programă (Harta politică a lumii, Geografia schimburilor economice internaționale, Economia piscicolă și vîntoarea) și că există unele neconcordanțe între text și hărți, ca urmare a faptului că ele au trebuit să fie elaborate concomitent, nu succesiv (întîi textul și apoi hărțile).

Lipsa de timp nu ne-a permis să adăugăm manualului o hartă politică a lumii, realizată în culori, lipsă care, pe bună dreptate, este remarcată de autorul sesizării, iar cea

mai mare parte a ilustrației la alb-negru a trebuit să fie improvizată, apelîndu-se în unele cazuri la ilustrații din alte lucrări apărute (unele grafice, harta răspîndirii pădurilor pe glob, cea mai mare parte din fotografii). Hirtia și tiparul de slabă calitate au influențat negativ aspectul ilustrațiilor. Procentul de 60% pentru populația urbană în loc de 30% (pag. 31) se datorează unei greșeli de tipar. De asemenea și greșeala de la pag. 33, unde textul corect „unele porturi din Peru și Chile (Antofagasta)” s-a tipărit eronat, fără referire la Chile. Aceste greșeli au fost deja corec-

tate la ediția 1973, aflată în tipografie. Precizăm că producția de oțel „pe cap de locuitor” a Luxemburgului, deși pare de necrezut, este dată corect în manual. Acest lucru se poate constata ușor prin împărțirea cantității totale de oțel produse (5,8 milioane tone) la numărul locuitorilor (340 000).

În concluzie, mulțumim profesorului Gheorghe Breharu, atît pentru aprecierea generală a manualului, ca fiind „o realizare remarcabilă”, cît și pentru judicioasele observații critice. Îl asigurăm că vom ține seama de ele cu prilejul apariției ediției viitoare a manualului.

Cărți pentru elevi, pentru toți elevii

După cum se știe, elevii școlilor de cultură generală și din licee reprezintă un impresionant contingent de cititori de literatură. Așa se întâmplă și la noi, și peste tot în lume. E în firea lucrurilor de altfel, să fie așa.

Cîteva date, fie și aproximative, privind numărul de cititori din țara noastră, recrutați din mediul școlar, vor fi elocvente pentru adevărata dimensiune a problemei abordate în însemnările de față: în școlile generale (clasele I—X) învață aproximativ 1 500 000 elevi; la aceștia se adaugă aproape 500 000 elevi din licee.

Trebuie să spunem însă că edițiile de bibliografie școlară nu sînt solicitate numai de elevi, ci și de alte categorii de cititori, recrutați din rândurile tineretului, după încheierea studiilor; de asemenea, cadrele didactice, alți oameni ai muncii cumpără cărțile destinate elevilor, din mai multe motive: edițiile școlare sînt ieftine, ele se tipăresc în tiraje mari și, găsindu-se aproape permanent în librării, sînt mai ușor de procurat; foarte des, spre lauda editorilor, aceste cărți sînt frumos tipărite și deci, atrăgătoare pentru orice cititor de literatură. Așa se explică epuizarea — grabnică, de cele mai multe ori — a edițiilor destinate elevilor ca lectură obligatorie ori facultativă.

Chestiunea care se pune este, așadar, să se găsească modalitatea satisfacerii, mai mult decît pînă acum, a cererii de carte de acest gen. Bibliografia destinată elevilor trebuie tipărită în asemenea ritm, încît acesteia să și-o poată procura din librării tot timpul și, cu deosebire, la început și la sfîrșit de an școlar.

La efortul tipăririi literaturii pentru tineretul studios se impune să participe toate editurile din țară, potrivit profilului fiecăreia. Cu atît mai mult cu cît învățămîntul româ-

nesc de astăzi, prin structura lui modernă, și-a lărgit orizonturile, apropiindu-se pregnant de viața practică, sarcina lui fiind, în lumina documentelor de partid, aceea de a pregăti viitorii oameni ai muncii în toate domeniile de activitate socială. Urmărind pe discipline programele școlare, editurile pot contribui, mai mult decît pînă acum în ansamblul lor la realizarea bibliografiei necesare elevilor. Într-un asemenea context, Editura „Ceres”, spre pildă, ar tipări, pentru școlarii din mediul rural, lucrări care să vină în sprijinul predării și aprofundării obiectului „Agricultura”; „Stadion”, lucrări pe teme de educație fizică; „Tehnică”, lucrări care să completeze predarea organelor de mașini cu aplicații la automobile și tractoare (Predate în clasa a IX-a a școlii generale), sau a elementelor de electrotehnică și electronică (studiate în clasa a X-a a școlii generale) etc. Aceași editură poate avea în vedere tipărirea de broșuri ajutoare în cadrul pregătirii tehnico-productive a elevilor. Toate disciplinele predate în școală — dacă vor fi consultate programele corespunzătoare — vor conduce, de fiecare dată, la întocmirea de liste de lucrări de bibliografie, utile elevilor, care pot fi tipărite de o editură sau alta. Din păcate însă, programele școlare, aprobate și editate de Ministerul Educației și Învățămîntului, nu prevăd — exceptînd limba și literatura română, parțial și limbile moderne — indicații de bibliografie școlară suplimentară. O lacună care, după părerea noastră, trebuie înlăturată cît mai repede cu putință.

Pornind însă de la titlurile existente, întocmite de Ministerul Educației și Învățămîntului, ele ar putea fi grupate cel puțin pentru clasele mici (I—IV), în volume selective; proză; poezie. (E vorba de bibliografia literară.) Fără să impiețeze asupra ilustrației, acolo unde aceasta se impune. Procedeu ar conduce la realizarea unor seturi, pe clase, ușor de procurat, ca și de manevrat. Volume antologice sînt posibile și pentru clasele mai mari (ceea ce s-a făcut într-o măsură și pînă acum, nu destul de sistematic însă). Astfel, pentru clasa a IX-a ar putea apărea un volum cuprinzător de literatură populară (proză) și altul de versuri (balade, doine, legende, obiceiuri); o culegere din literatura veche — pînă la cronicari, — și alta, mai cuprinzătoare, din opera cronicarilor. De asemenea, antologii școlare pentru începuturile literaturii române culte (poezie, proză, teatru); nuvela românească în

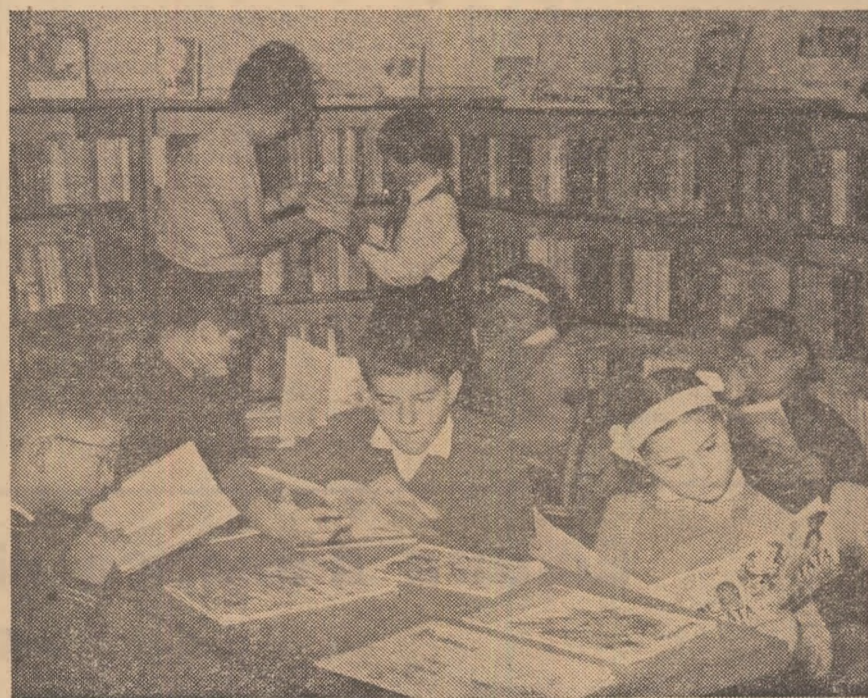
secolul XIX; selecțiuni din critica literară a secolului XIX; dramaturgia interbelică; critici români din secolul XX; critică românească contemporană; nuvela contemporană; dramaturgi contemporani; poeți contemporani. Am adăuga: volume pe curente și specii literare, sinteze critice, monografii, de tipul: D. Micu: „Început de secol”; Șerban Cioculescu: „Caragiale”; Ov. S. Crohmălniceanu: „Literatură română între cele două războaie mondiale”; D. Micu, N. Manolescu: „Literatură română de azi” (bineînțeles, revăzută); Al. Piru: „Panorama deceniului literar românesc 1940—1950” etc.

În editarea unor astfel de lucrări, în tiraje de masă, o contribuție substanțială ar putea aduce prin seriile și colecțiile lor, toate editurile de literatură beletristică de la noi și, în special, „Ion Creangă” (pentru clasele mai mici), iar pentru clasele mai mari și pentru liceu: „Albatros”, „Minerva”, „Didactică și pedagogică”, „Eminescu”, „Cartea românească”, „Junimea”, „Dacia”, „Univers” (pentru literaturile străine).

Cu toate eforturile depuse pentru tipărirea bibliografiei necesare elevilor, aceasta se epuizează repede, din motive în parte menționate de noi aici. Pentru a fixa cartea de acest gen cît mai mult cu putință în lumea celor cărora li se adresează

în mod special, trebuie întreprinse o serie de măsuri, printre care: bibliotecile din țară, de toate categoriile să fie aprovizionate cu un număr mai mare de volume din cele recomandate ca bibliografie școlară; (adesea, din unele titluri de acest fel, cota ce revine bibliotecilor e de-a dreptul simbolică); bibliotecile din școli să primească mai multe volume (mai ales cele din sate) din cărțile recomandate elevilor spre lectură, prin grija Ministerului Educației și Învățămîntului; în școli să se creeze ușoare decalaje de timp, în predarea scriitorilor, la clasele paralele, pentru a permite cît mai multor elevi accesul la cărțile aflate în bibliotecă; profesorii de limba și literatura română, de limbile moderne și de alte discipline, diriginții, să-și îndemne elevii, în front comun și permanent, să-și formeze biblioteci personale; să existe în școli ștanduri permanente, aprovizionate mai ales cu cărți din bibliografia școlară, de unde elevii să și le poată procura; cu prilejul premiilor școlare, al concursurilor, elevii cei mai buni să fie stimulați în primul rînd cu cărți prevăzute ca bibliografie de studiat; în bibliotecile școlare să se desfășoare o susținută și variată activitate de popularizare, printre elevi, a acestei bibliografii.

HRISTU CANDROVEANU

Studiu în bibliotecă

Un scriitor de prestigiu descria nu de mult următoarea scenă la care fusese martor ocular: în plin centru al orașului, o femeie tînără și frumoasă s-a trezit acostată de un huligan cît un munte. Și fiindcă nu i se dădea atenția pretinsă, huliganul a recurs la insulte, la grosolăni, apoi a vrut s-o bruscheze pe tînără. Atunci s-a petrecut ceva senzațional: femeia s-a întors brusc și printr-o singură mișcare (în care, precizează scriitorul, n-a uitat să pună și grație feminină) l-a silit pe huligan să facă o robinsonadă prin aer izbindu-l de trotuar de i-au trosnit toate oasele. Pînă individul să se desmeticească ce se întîmplă cu el, tînăra se pierduse de mult în mulțime, sub privirile admirative ale celor din jur: se grăbea probabil la serviciu, la piață, ori la vreo întîlnire importantă și nu își permitea să întîrzie din cauza unui huligan. Femeia însă știa judo — un sport caracterizat, în primul rînd, prin însușirea tehnicii de apărare la un eventual atac.

În urmă cu vreo două luni, am asistat la cîteva antrenamente de judo, în incinta patinoarului 23 August. Erau acolo tineri de vîrstă și profesii diferite — elevi, studenți, muncitori, tehnicieni, funcționari, care, sub atenta îndrumare a antrenorului Liviu Urmă, deținător al Centurii negre Dan III, se inițiau în tainele judo-ului. Alții practicau

karatele. Nu-ți venea să crezi văzînd cum niște tînci de 15—16 ani (între care și cîteva fete) zvîrleau peste umăr și lungeau pe saltea adevărate „goleme”. Aceasta însă a fost în urmă cu vreo două luni. În prezent, cursul de judo și cel de karate de la patinoarul 23 August sînt desființate; mai bine-zis, transferate la Sala Floreasca — într-o

— Cîți au fost la început ?

— Vreo 40—50. (Antrenorul L. Urmă vorbea, însă, de un număr mult mai mare — n.n.). Apoi — continuă directorul C. Enoiu — sala era necorespunzătoare, nu încăpea în ea salteaua reglementară de 8x8 metri, nu avea vestiar...

cursuri. Le vom relua însă în sala de atletism, odată cu ieșirea atleților în aer liber, sau în incinta patinoarului, după terminarea sezonului de patinaj.

— Deci, practic, pînă la toamnă, cînd atleții vor reintra în sală și pe gheața patinoarului vor ști ceia iar patinele.

— Exact. Necazul este că la noi pentru judo și karate nu există încă o federație. Tocmai de aceea, lucrurile se desfășoară haotic. C.N.E.F.S. și Consiliul municipal pentru educație fizică și sport ar trebui să acorde acestor discipline mai multă atenție. Întîi și-ntîi, să amenajeze o sală după toate cerințele.

Ne oprim aici cu relațiile. Credem însă că atîta timp cît dispunem de instructori experimentați în acest domeniu, cît există și tineri dornici să practice aceste sporturi ce educă la om o mulțime de calități fizice și psihice, bazele sportive și forurile în drept au datoria să se ocupe cu mai mult interes de judo și karate, nu să fie pentru ele adevărate mame vitrege. Noile măsuri luate de conducerea de partid și de stat privind îmbunătățirea activității sportive din țara noastră fi au în vedere, desigur, și pe judokani și karateci.

D. RACHICI

Desființate și mutate

încăperă improvizată sub tribuna oficială, în condiții dintre cele mai necorespunzătoare.

— De ce ați desființat cursurile de judo și karate? — l-am întrebat pe tovarășul C. Enoiu, directorul patinoarului 23 August.

— Din lipsă de participanți. În ultima vreme erau doar 6—7 (N.R.: Aici e necesară o paranteză. La ultima noastră vizită — care se pare că a fost în preajma desființării cursurilor — erau în sală nu mai puțin de 15 amatori de judo. În prezent, la Floreasca, cu toate condițiile improprii de acolo, numărul se menține același).

— Totuși, în comparație cu condițiile de la Floreasca — adăugăm noi — sala era ideală!

— Anul trecut, cînd s-au deschis cursurile de judo și karate — ne spunea tovarășul Traian Iliescu, directorul întreprinderii economice pentru administrarea bazelor sportive — s-a urmărit, între altele, și un scop financiar; participanții plăteau o taxă lunară. Numărul participanților scăzînd (poate din lipsa popularizării sau a taxelor prea mari — n.n.), se pare că celor de la patinoarul 23 August nu le-a mai convenit să adăpostească aceste

Selecția și orientarea profesională

E. D. P. — 1972

Unghiul din care este dezbătută această problematică atât de stridentă — de altfel, nici nu se putea concepe altfel — este acela al sarcinilor pe care viața, societatea noastră le-au ridicat în fața școlii spre rezolvare. După o etapă inerentă de căutări de soluții pe plan mondial și de ipoteze de lucru pe plan național, se impunea tot mai mult găsirea unor soluții practice, suplă, care să reflecte experiența noastră — fără a ignora ce s-a realizat în alte părți — și care să satisfacă subsistemul nostru școlar, atât în prezent, cât și în perspectivă.

Orientarea școlară și profesională (și implicit selecția) este confruntată cu o serie de probleme cheie: în ce măsură actuala structură școlară satisface cerințele diversității și diversificării; gradul în care sistemul de învățământ stimulează interesele și aptitudinile elevilor; existența unei metodologii suficiente de suplă, dar și exacte pentru a răspunde sarcinilor pe care le are școala. Și mai ales: în ce măsură se asigură tuturor tinerilor condițiile pentru a face singuri, în deplină cunoștință de cauză și responsabilitate, opțiunea școlară și profesională. O altă serie de întrebări se referă la cei care au îndatorirea de a soluționa orientarea practică — individual și în grup —, cu erori minime, măsura în care acestea sînt înarmați cu instrumentele de lucru necesare. În fine, o altă serie de întrebări care se pun în fața specialistului se referă la relația dintre preorientare și orientarea școlară și profesională, pe de o parte, și orientarea și selecția și adaptarea profesională. Este limpede că o orientare școlară realizată științific va spori șansele unei orientări profesionale fără erori și, implicit, va realiza și o selecție școlară. Într-un anume fel, orientarea

școlară, subliniază autorul primului articol din această culegere (D. Salade), poate fi privită și ca o preorientare profesională. Ajuns aici, specialistul clujean întreprinde după Ed. Clapardeu o necesară și fină disociere între orientare și selecție.

Ce mijloace are la dispoziție consilierul de orientare școlară și profesională, în realizarea acestei sarcini fundamentale a școlii? În primul rînd, o cunoaștere științifică a personalității elevului constituie premisa unei viitoare orientări și selecții școlare și profesionale. Al doilea instrument de lucru îl constituie pentru toți factorii interesați ceea ce metaforic numim „lumea profesiunilor”. Este limpede pentru oricine că un pedagog nu va cunoaște toate profesiile care se exercită astăzi în lume și nici pe cele din țara noastră. O restringere a sferei de cunoaștere a gamei profesiunilor este și necesară și realizabilă pentru o selecție și orientare școlară științifică. Aceasta se poate obține printr-un demers în două direcții: prin cunoașterea profesiilor cerute pe plan local și regional de economie și cultură, pe de o parte, și prin cunoașterea de sectoare și de grupe de profesii înrudite, pe de altă parte. De o reală utilitate pentru dirigințele și profesorii orientator sînt nomenclatoarele meseriilor și specialităților pentru diferite trepte de învățământ (școli profesionale, ucenicie, licee de specialitate), monografiile profesionale, nomenclatorul specialităților maiștrilor.

Cunoașterea personalității elevului, ca și cunoașterea lumii profesiunilor constituie însă doar premisa acestei activități științifice de importanță națională. Abia de aici încolo începe munca plină de răspundere a orientatorului școlar. Ce

metodologie are la dispoziție acesta? Enumerăm câteva dintre mijloacele amintite în culegere pe care o prezentăm. Mai întii, sînt metode de investigație în structura psihologică a persoanei elevului: observația, convorbirea, anamneza, chestionarul, ancheta, metoda aprecierii obiective, investigația experimentală prin intermediul testelor, fișa individuală, fișa pedagogică. Întrucît selecția școlară și profesională tinde să treacă de la diagnoză la prognoză este limpede că se impune cunoașterea și evaluarea cantitativă și a altor elemente ale vieții psihice și fizice a elevului: inteligență, aptitudine verbală, aptitudine tehnică, dexteritate manuală, factori emoțivi și de caracter. Această cercetare este întregită de examenul medical și de ancheta socială a mediului familial. Confirmarea sau infirmarea unei bune orientări și selecții școlare sînt dezbătute în capitolul „Validitatea și fidelitatea examinării”, (N. Mărgineanu), poate capitolul cel mai pasionant al acestei culegeri.

Ultima secțiune discută câteva aspecte de un ordin particular: rolul familiei, al organizațiilor de tineret, copiii-problemă.

Ce este în esență orientarea școlară și profesională, se întreabă pe bună dreptate coordonatorul lucrării, prof. N. Mărgineanu, în partea finală a Cuvîntului său introductiv. Și este nevoit să răspundă cu multă prudență: „...nu este numai o operă de știință în dezvoltare și consolidare, ci și una de eficiență practică, precum și una de multă înțelepciune”. Sînt cuvinte care trebuie să fie mereu prezente în conștiința aceluia care au primit acest mandat din partea societății noastre.

NICOLAE SORIN

treaga lucrare —, acest capitol este bogat în sugestii privitoare la căile și metodele de detectare a aptitudinilor, autorii oprindu-se cu precădere la teste, instrumente neglijate pînă mai nu de mult.

Dacă ar fi să căutăm o calitate dominantă a lucrării la care am făcut referiri, aceasta ar fi densitatea ideilor și concizia stilului. Se spun în cele 146 de pagini ale ei mai multe lucruri decît s-au spus și se spun în lucrări voluminoase. În ceea ce mă privește, cred că acesta este tipul modern de lucrare (carte), adecvată ritmului alert de viață în care trăim. Nici bibliografia nu e prea abundentă, ci selectivă. Cred că E.D.P. ar putea scoate o serie (colecție) în genul colecției „Orizonturi” cu asemenea lucrări (teme) necesare procesului de învățămînt.

Pe lângă faptul de a fi abordat problema aptitudinilor dintr-o perspectivă modernă, lucrarea mai are meritul accesibilității, datorită stilului ei limpede și exemplificărilor practice. Lectura ei este utilă unei game foarte largi de cititori: învățători, profesori, părinți, psihologi, școlari (consilieri de orientare), adică tuturor celor care se preocupă de depistarea potențialului psihic al copiilor și tineretului și de valorificarea cît mai rațională (prin selecție și orientare) a acestuia.

I. DRĂGAN

pihotă. În a treia parte a studiului, cuvintelor etnic, pitagoreic, epicureic, elizeic, plebeic, prozaist și placat li se atribuie o origine germană, explicabilă prin penetrarea influențelor filozofice germane la mijlocul secolului trecut (elizeic se explică și prin influența austriacă în Bucovina: în „Înmormîntarea la români” de S. Fl. Marian).

În același număr al revistei, Andrei Avram semnează „Note etimologice”, menite să înlăture mențiunea de „etimologie necunoscută” unor cuvinte figurate în D.L.R., tomul VII, partea a 2-a, litera O; linca Constantinescu expune conținutul studiului asupra „Influenței limbii engleze în vocabularul sportiv românesc”, iar Grigore Brăncuș operează o nouă descriere sintetică a „Graiului din Muntenia”.

DOINA STERESCU

IOAN CERGHIT:

Mass-media și educația tineretului școlar

E. D. P. — 1972

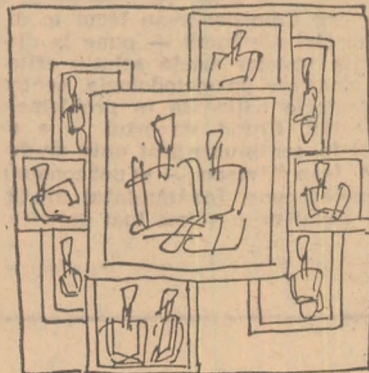
În lucrarea sa, „Mass-media și educația tineretului școlar”, Ioan Cerghit, prin o serie de procedee cum ar fi „ancheta socială”, „observația nemijlocită”, „convorbirea individuală sau colectivă”, „interviul” (individual sau colectiv), „sondajul de opinie”, la care se adaugă și o solidă bibliografie, analizează explozia informațională din prezent, cu mijloacele specifice fiecărei surse, precum și rolul acestora asupra tineretului școlar. Este deci o lucrare de sinteză care își propune să sublinieze ce și cum trebuie luat din ansamblul de sisteme informaționale atât de familie cît mai ales de elevi, pe baza unui ascuțit spirit de discernămint. Autorul atrage atenția de la început că școala are datoria „să cultive cu atenție o sensibilitate autentică la elevi pentru problemele culturii, inclusiv pentru cele ale culturii mass-media (ansamblul mijloacelor moderne de răspundere a culturii de masă)”.

O problemă importantă este cea care se pune între însemnătatea cuvîntului și a imaginii în transmiterea informațiilor, deoarece, în ultima vreme, mai ales prin extinderea televiziunii, rolul imaginii este din ce în ce mai mare. Nu cumva imaginea vine în detrimentul cuvîntului? Autorul caută să impacă într-un mod discutabil această chestiune, arătînd că atât cuvîntul rostit sau scris cît și imaginea sînt moduri de organizare a reflectării luminii și a atitudinii umane față de ea. „Fiecare realizează, însă în mod diferit această organizare cu consecințe tot atât de diferite. Cuvîntul, ca formă generalizată a reflectării, a dus la dezvoltarea rațiunii, dar a sărăcit viața efectivă... Imaginea, dimpotrivă, ca formă negeneralizată de reflectare, deși are o misiune mult mai limitată în procesul de cunoaștere, are o înfrîurire directă asupra sensibilității umane”.

Faptul de a condamna cuvîntul ca fiind lipsit de încărcătură afectivă, dînd prioritate imaginii statice, nude, din realitate, ne creează nedumeriri. Dimpotrivă, cel de al doilea sistem de semnalarizare e superior primului, fiindcă îl re-creează pe acesta cu întreaga lui încărcătură afectivă. Imaginea consolidează, completează, dar nu determină. O imagine cît de frumoasă și atractivă ar fi, fără o explicație măcar sumară, nu spune mai nimic prin ea însăși. Așadar, cuvîntul este cel care o introduce în planul afectiv.

Trecînd peste această formulare (pe care și autorul o echilibrează pe parcurs), lucrarea lui Ioan Cerghit, mai ales prin capitolele „Comunicațiile culturale de masă și formația spirituală a tineretului școlar” și „Mass-media și școala”, se impune prin rigurozitate științifică, documentare elevată, și o recomandăm ca atare.

Prof. GHEORGHE ANDRIFI Buzău

AL. ROȘCA și B. ZÖRGÖ: Aptitudinile

E. Ș. București, 1972

Există domenii în care cercetările științifice contemporane au produs restructurări radicale. Unul dintre acestea, care a fost revoluționat de cercetările de genetică moleculară, este și domeniul psihologiei aptitudinilor. Lucrarea profesorilor clujeni Al. Roșca și B. Zörgö, „Aptitudinile”, învederează într-o formă sintetică și elocventă acest lucru.

În cele cinci capitole, autorii clarifică următoarele chestiuni: Actualitatea problemei; Întrepătrunderi funcționale și delimitări conceptuale; Structura aptitudinilor; Natura și varietatea aptitudinilor; Detectarea și formarea aptitudinilor.

Tratînd despre actualitatea problemei aptitudinilor, autorii o privesc din perspectiva perfecționării vieții în țara noastră prin orientare și selecție profesională, prin valorificarea optimă a potențialului uman.

În capitolul al II-lea se subliniază un aspect, de obicei neglijat, trecut în vedere în lucrările mai vechi, și anume interfuncționalitatea aptitudinilor și a proceselor psihice. Fiind tratate separat, în lucrările de psi-

hologie, se lasă impresia că acestea nu ar avea nimic comun. Or, în această lucrare se subliniază tocmai acest punct de vedere modern, structuralist: corelarea lor funcțională. Bogăția datelor și exemplelor utilizate în acest scop dă pregnanță afirmațiilor.

În privința structurii aptitudinilor, autorii analizează factorii componenți ai aptitudinilor intelectuale, senzoriale și psihomotorice. Și de data aceasta autorii abordează problema în chip modern, funcțional, părăsind vechea concepție, statică, asupra structurii aptitudinilor.

Tratînd despre natura și varietatea aptitudinilor, autorii nu se mulțumesc doar cu o inventariere a lor, ci procedează și la analiza influențelor și corelațiilor dintre mediu și ereditate în procesul de formare a aptitudinilor, precum și la punerea în evidență a structurilor diferitelor aptitudini (pentru artă, tehnică, matematică, știință etc.) și a modificării aptitudinilor odată cu vârsta.

Capitolul cu cea mai evidentă implicație în practică este cel privitor la detectarea și educarea aptitudinilor. Deși concis — ca, de altfel, în-

„Limba română” nr. 1, 1973

La rubrica „Vocabular” revista înserează studiul lui Th. Hristea „Contribuții la studiul etimologic al neologismelor românești”, succintă controversare a unor etimologii multiple numite de tip mixt sau combinat (cînd unul și același cuvînt are, în limbă, o dublă proveniență, externă și internă), față de sensul teoretizat de acad. Al. Graur, al etimologiei multiple, devenit clasic. Th. Hristea clarifică astfel etimologia verbului arhaiza, a substantivului gestică, urmînd ca în partea a II-a (cea mai interesantă), Contribuții la studiul influenței franceze, autorul să pună în discuție exagerarea sau denaturarea de către dicționarele noastre a influenței franceze în limba română, „pu- nînd pe seama acesteia chiar unele

împrumuturi care provin din alte limbi, precum și o serie de derivate create în mod evident în interiorul limbii române”. Exemplele se susțin prin inventarierea etimologiilor atribuite unor cuvinte ca: simplitate (care nu provine din francezul simplité, ci din românescul simplu plus sufixul -itate), picaș, remiză, șiș; după cum omoform, maximalism și maximalist, provin din limba rusă; cuvîntului convoi i s-a complicat inutil etimologia (din francezul convoi) atribuindu-i-se și o origină italiană, pe lângă cea franceză sau rusă; alte cuvinte cu o etimologie denaturată sînt pifă și pifan, create prin contaminarea a două sinonime, francezul biffe și biffin și mai vechiul ruso-ucrainean

„FIECARE OM E DESTINAT SĂ FIE UN SUCCES...”

Dezbateri pe marginea Raportului Comisiei internaționale pentru dezvoltarea educației

Comisia națională pentru UNESCO a Republicii Socialiste România a organizat, săptămîna trecută, la Casa corpului didactic din Capitală un simpozion asupra Raportului Comisiei internaționale pentru dezvoltarea educației („Apprendre à être”, ed. Fayard — UNESCO, 1972).

Au prezentat opinii deosebit de interesante și instructive în legătură cu ideile exprimate în Raport: Președintele Comisiei naționale pentru UNESCO, prof. univ. dr. docent Jean Livescu; prof. univ. dr. Petre Burloiu, decanul Facultății de economia producției, A.S.E.; conf. univ. dr. Aculin Cazacu, de la Universitatea din București; prof. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de științe pedagogice, București.

Prof. univ. dr. docent Jean Livescu a început prin a prezenta condițiile în care a luat naștere Raportul. Comisia, instituită de UNESCO în 1970, avînd ca președinte pe Edgar Faure a reușit ca, într-un timp record (febr. 1971 — mai 1972) să realizeze un studiu amplu destinat să constituie o bază în elaborarea programelor viitoare ale UNESCO în materie de educație. Aceasta, întrucît problemele educative constituie domeniul fundamental al activității UNESCO, însumînd aproape 40% din fondurile organizației. În conștiința umanității — a arătat în continuare prof. univ. dr. docent Jean Livescu — se impune din ce în ce mai mult adevărul că educația este concomitent o obligație a societății și a individului, un drept inalienabil al acestuia și modalitatea fundamentală prin care el se poate realiza, devenind un membru activ al colectivității. Dacă învățămîntul dintr-o țară sau alta este expresia specifică a unor condiții locale de dezvoltare, legat de tradiții, de valorile proprii materiale și spirituale, ca și de finalitatea politică școlară, cunoașterea experienței altor țări în acest domeniu este în măsură să contribuie la accelerarea procesului de modernizare a învățămîntului. Colaborarea internațională, realizată prin UNESCO și prin alte mijloace, apare, astfel, ca o condiție fundamentală a progresului sistemului național de învățămînt. Țările de curînd independente vîd, în sprijinul cultural, nu un transfer de modele valabile în alte părți, ci o chemare la viață nouă a propriilor potențe naționale, în vederea găsirii unor soluții adecvate, conforme cerințelor locale.

Educativ în concepția UNESCO înseamnă, de fapt, instructiv-educativ, ceea ce explică diversitatea de acțiuni, în care unitatea este asigurată de ideile directoare ale programelor organizației aflate în strînsă intercondiționare: democratizarea învățămîntului, permanentizarea acțiunii educative, spiritul novator în organizarea, structurile, metodele, conținutul și chiar baza materială a învățămîntului.

Democratizarea învățămîntului presupune egalitatea de acces la instituțiile educative a tuturor membrilor colectivității. Studiul „Apprendre à être” — întocmit pe baza unui bogat material documentar și statistic, în urma vizitelor pe care membrii Comisiei le-au făcut în diferite țări ale lumii — pune la dispoziția statelor unele soluții, criteriile, elemente de metodologie, pentru o strategie națională în problemele educației. Citînd Raportul — a arătat în continuare prof. univ. dr. docent Jean Livescu — se pot constata și unele lacune. Învățămîntul din țările socialiste n-a fost luat suficient

în considerare. De fapt, însuși gradul de generalitate a temei pune probleme dificile. Studiul își propune să sintetizeze în trăsăturile sale esențiale situația actuală a eforturilor educative de pe glob, să dezvăluie, în sistemele locale, lacune și scaderi și totodată să elaboreze propuneri, pe baza experienței statelor, să dea unele sugestii privitoare la posibilitățile de perfecționare.

Prof. univ. dr. Petre Burloiu s-a referit la relația — prezentă în Raport — dintre sistemele de învățămînt și dezvoltarea economică a societății.

În ce privește finanțarea învățămîntului pe plan mondial, Raportul citează situații diferite, în funcție de orînduirea și stadiul de dezvoltare al țărilor respective. Astfel, țările în curs de dezvoltare, în care învățămîntul obligatoriu n-a fost generalizat, fac eforturi mari în acest domeniu și investesc mai puțin în învățămîntul superior. Or, România, care n-a fost citată, se caracterizează printr-o pondere mare a cheltuielilor pentru învățămîntul superior. În 1966, 172 persoane din 10.000 aveau studii superioare, în 1970, numărul lor a crescut la 197, iar în 1980, raportul va fi de 245 la 10.000.

Din Raport, se desprinde o problemă majoră: aceea a pregătirii noilor generații pentru a face față solicitărilor societății de mîine, ce se va caracteriza printr-o mare mobilitate.

Își va urma — atunci — învățămîntul calea clasică a transmiterii de cunoștințe sau va pune accent pe găsirea unor metode cu ajutorul cărora elevii să-și însușească singuri cunoștințele?

Profilarea profesională — o altă problemă prezentă în Raport — va trebui să fie una largă permițînd adaptarea și reprofilarea în tot parcursul vieții. Chiar dacă nu-și părăsește domeniul, omul se perfecționează de două, trei ori în viață. Învățămîntul poate asigura aceste condiții, prin două trepte: un învățămînt de bază, în care se predau disciplinele fundamentale; un învățămînt de mai mare mobilitate, în tot cursul profesiei; altfel spus: un învățămînt școlar, universitar; un învățămînt postșcolar, postuniversitar.

Conf. univ. dr. Aculin Cazacu a precizat că studiul este o „critică” la adresa școlii ca realitate mondială, nu a tuturor sistemelor de învățămînt. De exemplu, în Raport se atrage atenția asupra unei disfuncționalități: școala contemporană „trebuie” să pregătească oameni pentru tipuri de societăți care încă nu există. În felul acesta, o parte din produsele educației sînt refuzate de societate. În timp ce integrarea rapidă a specialiștilor este imperios necesară. Conștienți că pedagogia modernă e marcată de trecerea de la o educație inițială la o educație continuă, autorii Raportului propun educația permanentă, care să acopere întreaga viață a omului, ca o dominantă a politicilor naționale în problemele educației. Ceea ce permite studiului să deschidă perspectiva optimismului educațional, susținut și de recomandarea unor direcții de perfecționare a învățămîntului. Între acestea, ideea de integrare învățămînt-cercetare-producție și aceea de fundamentare pe unele discipline noi, ca teoria informației, semiologia, cercetarea operațională, cibernetica, ergonomia. Așadar, o pledoarie pentru integrarea interdisciplinară, ca o condiție a modernizării învățămîntului. Metodele de realizare a procesului educațional sînt, de asemenea, supuse tirului critic — a arătat mai departe, conf. univ. dr. Aculin Cazacu — și ele vor trebui puse în acord cu achizițiile științei și tehnicii contemporane, vor trebui subordonate scopului fundamental, al formării omului total, complex.

Meritul Raportului, a afirmat prof. univ. dr. George Văideanu, este acela de a constitui o sinteză convingătoare și utilă, echilibrată, într-o perioadă în care învățămîntul este supus transformărilor. Autorii lui au arătat că în prezent un număr de teme prioritare și de științe noi cad la periferia predării, ceea ce impune o restructurare a conținutului. Ei preconizează, apoi, o largă deschidere a educației școlare spre informațiile asimilate de elevi în activitățile extradidactice. În acest sens — se face necesară introducerea în învățămînt a unor ore de sistematizare, prelucrare, analiză a informațiilor bogate, variate, pe care elevii le asimilează. Studiul avansează ideea că perfecționarea metodei este mai importantă chiar decît aceea a conținutului, pentru că solicită în mod direct profesorul. Și e considerată modernă acea metodă care nu admite un conflict între „nou” și „tradițional”, ci o adaptare armonioasă la personalitatea elevului.

Motto-ul unui din capitole: „Fiecare om e destinat să fie un succes...”, nu poate fi separat de metodele școlii, de contribuția fiecărui cadru didactic la îmbunătățirea calitativă a procesului de învățămînt.

D. MAGDIN

Cărți UNESCO

CUBA

Sistemul paralel de învățămînt

Alături de sistemul obișnuit, în Republica Cuba funcționează un sistem paralel de învățămînt — prin excelență opus formării unei „elite” de intelectuali. El constituie un mijloc adecvat pentru apropierea aspirațiilor în materie de educație de nevoile actuale ale societății din această țară. Cuprinde școli profesionale, școli-ateliere și școli „Pre-Columnas” (de recuperare).

Aceste școli permit tinerilor, concomitent cu însușirea bazelor culturii generale, pregătirea pentru principalele profesii din industrie și agricultură.

Școlile profesionale, frecventate de băieți și fete între 13 și 14 ani, au scopul de a pregăti pe elevi pentru o școală tehnică cu program obișnuit de învățămînt. Programa acestor școli cuprinde zilnic (de luni pînă vineri), patru ore de cultură generală și patru ore de orientare profesională (activități practice pentru crearea deprinderilor de muncă, activități sportive și recreative).

Școlile-ateliere, reunesc tinerii de 15—16 ani. Ele îmbină învățămîntul de cultură generală cu cel tehnic și au scopul de a asigura o precalificare a tinerilor, pentru ca aceștia să se poată ușor încadra într-un loc de muncă bine determinat. Programa de studii cuprinde următoarele materii: matematica, predată în legătură strînsă cu desenul tehnic, științele naturii, predate în legătură cu procesul de producție (din agricultură), geografia, istoria și limba maternă. Pregătirea tehnică se face pe calea activităților practice (cite patru ore zilnic) și are loc în întreprinderi sau unități agricole. Ea se bazează pe programele practice elaborate de tehnicienii centrelor și unităților productive în colaborare cu factorii de răspundere din sistemul paralel de învățămînt. În plus, pentru elevii școlilor-ateliere și școlilor „Pre-Columnas”, s-a organizat un curs secundar care cuprinde două semestre a câte 17 săptămîni, în cadrul cărora se predau matematica, limba maternă, chimia, fizica, desenul tehnic, geografia și biologia. Absolvenții acestui curs se pot înscrie la facultatea „Obreras y Campesinas”, ce funcționează sub egida sindicatelor și centrelor de muncă. În programa școlilor-ateliere, teoria și practica sînt strîns legate, munca efectivă fiind considerată drept principalul factor formativ.

Școlile „Pre-Columnas” sînt școli-ateliere, dar au un caracter special. Acestea cuprind băieți și fete între 13—16 ani, care din motive obiective sau subiective au abandonat școala și au un nivel de instruire foarte scăzut. Preocuparea de bază a cadrelor didactice de la aceste școli, constă în studierea amănunțită a mediului social de unde provin elevii, pentru a cunoaște cauzele inadaptabilității fiecărui elev, eforturile fiind concentrate asupra eliminării tendințelor de instabilitate, în vederea preîntîmpinării unui nou abandon.

În general, sistemul paralel de învățămînt din Republica Cuba oferă tinerilor posibilități suplimentare de formare atît din punctul de vedere al culturii generale, cît și din cel al calificării profesionale. El are, de asemenea, funcția de recuperare a unui mare număr de tineri care altădată erau socotiți „pierduți” pentru școală, permițînd dezvoltarea rapidă a personalității, a inclinațiilor lor profesionale.

A. TOMESCU

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură